

KÖZLEKÖZÉS

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 30 korona, félévre 10 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

Az egyesületi ianák felügyelői alapszáma: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kériratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Felhívás.

A „Magyar Vendégfős- és Kávészivar” című lap szerkesztősége oly czézből, hogy vendégfős és szálladós előfizetői közelében a termelőköt szerzhessék be boraikat, késznek nyilatkozott arra, hogy lapjában mindazon bortermelő gazdák névsorát állandóan közli, kiknek eladó borka van. Ezen állandó táblázatos hirdetésért a szerkesztőség nem kér semmiféle díjazást mindaddig, míg az eladó eredményt nem ér el e eredmény esetén is az eladó termelőre bizza a hirdetés díjának megfizetését.

Felhívjuk gazdátársaink figyelmét nevezett lap szerkesztőségének ezen áldozatkészségére és felelősközlésére különösen szövegadainkat, hogy e kínálkozó alkalmat saját érdekében felhasználva bejelentéseikkel minél szélesebben forduljanak a „Magyar Vendégfős- és Kávészivar” szerkesztőségéhez (Budapest, VIII. ker., József-kört 30. l. em.) — A bejelentésnél a pontos cím, a legközelebbi vasútállomás, a bor színe, kora, ára s annak megjelölése kívántatik, vajjon ki van az eladással megbízva.

Ígyadati.

XVIII-ik tavaszi luxuslovásár.

A „Budapesti Tattersall Részvénytársaság” az idei XVIII-ik tavaszi luxuslovásárt 1901-ik évi április hó 28., 29. és 30-ik napján rendezti az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” vendéködése alatt a „Tattersall” istállóiban.

A luxuslovásár díjazással lesz egybekötve. Négyes fogat részére 2, kettős és jucker-fogatok, valamint hátsóvalós részére egyenként három-három, mindössze 11 díj osztatik ki, összesen 2400 korona összegben, amelyből 3 díjat a székesfőváros adományozott.

A luxuslovásár szervezte, illetve bejelentési ívek a „Tattersall” iktárságánál Budapest, Kúlió-Kerepesi-ut kapafók.

1901. évi márczius hóban befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak.

Alapítványi kamatot fizettek:

Hátralekta:

Néhai Sztráry Antal örökösai 31032 koronát.

1901. évre:

Gróf Andrássy Aladár 13650, gróf Andrássy Géza 109, Cséry Lajos 3150, Dániel Ernő 20, Dugnyersky Bogdán 20, Deutch Sándor 20, dr. Eötvös Loránd 42, Gorove László 100, Hídgyógyász Imre 20, Hots Miklós 2206, Krausz Lajos 20, Hossz Henrik 20, Sztanokovics Ferenc 21, Steinbach István 20, gr. Szapáry Gyula 5250, néhai Sztráry Antal örökösai 1832, gr. Telcky Gyula 21, gr. Telcky József 20, gr. Tiza István 90, Vargies Imre 21 koronát.

Hátralekta:

Bácsmonostori gazdákör, Blau Izidor, Draxler Ferenc, Enyedi Lukács, Gullner Gyula, Halász Lajos, Löcherer Ándor 20, Olvasó-egylet Ilyefalva 15, dr. Reusz Andor 80, Rohitsék Márton 10, Warga Sándor László 80 koronát.

1901-re:

Baró Andrásszky Gábor, Ágoston József, Altsech Arthur, gr. Andrássy Sándor, Angeli Márton, Antal Ferenc, Baumgarten Pál, Bózó József, Baly Kálmán, Baross Károly, Baló József, Báhr Gusztáv, Bócsi Simon, Benkóti György, Bedó Albert, Bedák-Zófia, Benesi Jakab, Bérta László, Békássy Andor, Bocsikó Arisztó, Bócskó János, Bomaner György, Bötti Robert, Bujanovich Sándor, dr. Chorin Ferenc, Csengery Lóránt, Csengery Mihály, Cségh Galamb Gy., Csengery Állán, Csillárványi urad., Csáky Gusztáv, Csáky Dénes, Darasnyóv Arisztó, Deme Gyula, Dév. Bódim. egy-süllet, Dóczy Ignác, Dobóváry Lajos, Draxler Ferenc, Duchon Ferenc, Elestein Ármán, Emich Gusztáv, Enyedi Lukács, Etter Kálmán 20, Faraag Kálmán, Fahn László 10, Fintor Dezsi, Fischer Jakab, Fuchs Béla, Gara Alajos, Geiszt Gyula, Gellner és Rasch, Grassl Hugo, Gracza György, Grunzenstein Béla, Gróber Károly, Grünwaldt István, Gúllóher Jakab, Guttmann Samu, Gullner Gyula, Gyöngyösi Csengery J., Gyérei Richárd, Gyula Elemér, Hadikácker Béla, Haraszek László, Hamnersberg Jenő, Hatházy Ferenc, Haldok Ignác, hr. Harányi János és Andor, Hensch Árpád, dr. Herzoggy Mikly.

Henez László, Heinrich Kornel, Heimann Sándor, Hegeróti Sándor és József, Herz Zsigmond, Ritter Lajos, Horváth István, Károly, János és József, Hoffer és Schrantz, Honig Jakab, Huszti János, Huszár István, Inzer György, Jungnickel Samu, Jozanovics István, Ivánka Oszkár, Kállay Lajos, Kánia Vilmos, Kanta Sándor, Kaan és Heller, Kondorosy Ferenc, Kerpuch Henrik, Kezer Miklós, Kiss Lajos és István, Kisv. Abel, Kiliányi Pál, Madi Kovács László és János, Kovács Imre, Kovácsy Sándor, Kozma Zoltán és Andor, Kohán Imre, Köttes A. F., Klockner Ferenc, Krausz Lajos, Kruvalovszky K., Krausz Izidor, dr. Kramer Tivadár, Kramer Lipót, Kihno Ede, Kulai népkör, Láner Adolf, Landsgráf János, Langner Maklár, Lang Ferenc 20, Ledniczky István, Laner Károly 10, Leidenfrost Ottó, Loványvázy Sándor, Liphay István, Lichtenberger Ignác, Loosy Adolf, Lónyay Ferenc, Lovas Béla, Luzzanzyk Henrik, Laperszák József, Lukács László, Lyka István, Mátyásy Kálmán, Major Vendel, Madách Aladár, Mayer Jakab, Matjenyi Ádám, Matkovich Zsigm., dr. Matyassovics Miklós, Magyar dílmesterez-szallító t. tá. Makarevics Ábrahám, Miskó Sándor, Molnár József, Moqoyorszy Zsigmond, ifj. Miskó Sándor, Mezei Gyula, Nagy Lajos, Miklós és János, Nérey Odón, Neumann Zsigm. és Frigyes, Nöhling Vilmos, Oblát Lipót, Ofner József, Orszy Zoltán, Oppenheim Elemér és Henrik, Ormódy Vilmos, Orsády Pál és Géza, Parragh Albert, Pavlicka Albin, Pappszász Lajos, Palkovits Sándor, Pethó György, Peresz Dezsi, Pfeiffer Mátyás, Pekár Imre, dr. Pfúfisch Frigyes, Plösz Pál, Pokomádny Imre, Pupaóki Géza, Radány György, Radváncs és Rósnak, Raqer Károly, dr. Reusz Andor, Riedl Viktor, Roth Ignác, Rohonyi Gudon, Rottér Béla, Rothmayer Imre, Róth István, Rüdnyai Béla, Sarbó Vilmos, Sályi Gyula, dr. Salgó József, Scheuviner Henrik, Schuber Imre, dr. Suhádszki István, Szilágyi Gyula, Szitányi Géza 20, Simon Andrásh 10, Szóczy Zsigmond, Singer Zsigm. és Társa, Szilámann és Társa, Szívovci Emil, Szemedy Elemér, Széll Pál és Odón, Székely Salamon, Szerecsen Miklós, Szerb György, Szencsényi Gyula, Sztevez Mór és Jakab, dr. Székely József, Székely-singer és Palkovits-Scheufler Aladár, Schön M. B., Schosberger Lajos, Strasser Henrik, Zsigmond és Sándor, Stengel József, Steiner Ignác, Stern Beni, Strobel Zoltán, Szolnicska J., gr. Stoulan Ottó, Sütő János, Tattersall ifj., Tantó-közöde Esztergom, Telesi Géza, Thurner Ándor, Tóthódy Andor, Trombitás Ignác, Th. és Th. Lajos, Tóth Imre, Tóth Lajos, Tréger Albert, Tugos Ákos, Ungár Árpád, Unrath és Társa, dr. Varga Gyula, Vécsey Loránd, Wagner Géza és Mátyas, Walter Ándor, Wellner János, Weingerber Ignác, Weingerber Jenő, Wighart Ezer, Windisch Imre, Wolf Ottó, Wolf R., Zemplényi László, gróf Zichy uradalom, Ziegler Nándor 20 koronát.

1902-re:

Fuchs Béla 2 koronát.

Londoni rézjegyzéshez alkalmazkodva a mai naptól visszavonásig

LESZÁLLTOK

a vegytiszta aussigi és „Hungária” rézgálicznak árát

nagyobb mennyiség vételénél
kisebb „

64 koronára
65 „

100 kgr.-ként az budapesti raktárunk

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE” Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 28 oldal.

Riasztás.

Vilmos császár az agráriusok ellen.

A porosz országgyűlés elnökegének fogadásakor Vilmos császár mint táviratoknak, igen éles szavakkal emlékezett meg az agráriusok agitációjáról.

— *Ki van zárva, — mondtotta erős hangszólyval — hogy a gabonavánortól már kánál magassábra emelék.*

Majd a beszélgetés során még egyszer nyilatkozott a gabonavánortól oképpen:

— *Mig a hozserveletük nem nyúlik a csatornát, addig nem írom alá a vám-tarifákat, akkor is csak azokat fogom megörösítem, amelyeket én alakok!*

A császár e nyilatkozatai mindenfelé nagy feltűnést keltenek, bár hiteltelenségük bizonyították nincsen.

Asz összes budapesti lapok, mint nagy szenzációk köztéltek a napokban a fenti híreskét, bár elég óvatosa a végén hozzáténi, hogy a hit teltségére bizonyított nincs. Ami szép hegedűszóban nem jelent egyebet, mint azt, hogy az egész hírből tulajdonképpen egy szó sem igaz. Mi a célja tehát ennek és a hasonló tendenciájú híreknek? Kétségkívül nem más, mint kisleklűséget önteni a magyar agráriusokba is, hogy hiszen az agráriusok még Németországban sem boldogulhatnak, pedig ott a parlament nagy többséggel alkotják, úgy, hogy a törvényhozás egyenesen az ő elhatározásokon fordul meg, mint akarnak tehát mi szegény magyar agráriusok, akik a parlamentben nagyon is gyengén vagyunk képviselve. De van ennek a hazai és külföldi merkantilistákban az utóbbi időben a német vántarifákra és kereskedelmi

szerződésekre vonatkozólag meglelt híreszteléseknek és fejtegetéseknek más czéljuk is és ez nem egyéb, mint a közönség megfélemlítése. Azt akarják ugyanis ezek a kis hamisok a közönséggel elhitetni, hogy abban az esetben, ha a német agráriusok vámvánvassalai megvalósulnak, akkor a kereskedelmi szerződés kötése lehetetlenül válik és egy általános vámháború fog bekövetkezni, melynek legelső eredménye a magyar mezőgazdaság tönkremenetele lesz, mert kivételünk összes kapu bezárulnak s Magyarország a saját zsirbjára fog belefulladni.

Hát bizony ez elég súlyos kijelentés és megrémélti, hogy ezzel az ügyvel behatóbban foglalkozunk annál is inkább, mert a magunk részéről nemcsak helyeseljük a német agráriusok eljárását, hanem a magunk viszonyai között köve-tendők is tartjuk. A merkantilisták sajót fejtegetései nézőpontjából tekintve ezt az állításunkat, az majdnem a magyar mezőgazdaság ügyeinek elárulásával egyenlő, be kell tehát bizonyítanunk, hogy mégis nekünk van igazunk.

Azzal ma már tisztában van mindenki, hogy Németország magartatása a vám- és kereskedelmi ügyekben úgy nagyhatalmi állásánál, katonai erejénél, valamint közgazdasági jelentőségénél fogva az összes európai államok magartatására irányadó lesz. A német agráriusok és ezekkel a német törvényhozás határozottan a védekezés és az elzárkózás politikáját akarja a legközelebb megújítandó kereskedelmi szerződésekben a nyers termelő államokkal szemben érvényesíteni. Ez az elzárkózási és védekezési politika irányul első sorban is az amerikai és az

orosz nyerstermelés ellen. Ebben nekink is igen nagy érdekünk van. Hiszen két évizéde mással se akarták agrár-törvényeinket letorkolni, mint az amerikai és orosz túltermelés versényének előtérbe állításával. A német agráriusok tehát magas vámokkal akarnak védőgátakat emelni az amerikai és orosz nyers-termények Németország felé hőmpólyg hullámainak. Amde Németország nem képe a maga nyersterményszükségletét előállítani, mássrészt pedig Németországnak óriási ipara van, amely termékeinek jelentékeny részét a külföldi piacokon kénytelen értékesíteni. Németországnak tehát köteleessége egy fogyszórtól, valamint ipari termelőinek érdekeiről is gondoskodni. Az eddigi vám- és kereskedelmi szerződéses rendszer — a legelső kedvezmény — alapján ezt egyáltalában nem telte, sem nem védekezhetett, sem fogyszórtól és iparosi érdekeit kellőképpen ki nem elégítette.

Magas védővámokat u. i. nem léptethetett életbe az amerikai és orosz nyerstermények ellen, mert fogyszórtól érdekei szenvedtek volna azáltal, hogy más államok nyersterményeit sem szer-zették volna be alacsonyabb vámtételek mellett. Mihelyt pedig egy állam kedvezményt kapott volna azért, hogy a német ipari termékek értékesítésére viszont előnyös helyzetet nyújtson, a többinek is ugyanazokra a kedvezményekre jogos igényük támadt, ennek folytán a vámvédelem tulajdonképpen az egész vonalon kudarcot vallott volna, anélkül, hogy a fogyszórtól érdekei vagy az ipari termékek kivétel kedvezőbb helyzetbe jutottak volna. Szerencsére az Egyesült-Államok a Franciaországgal legutóbb

TÁRCZA.

„Bűs az magyarnak élete“.

— Írta: Bárony István.

Penczi Gáspár ispán ur végül arra a meggyőződésre jutott, hogy igazságon az irának, amikor mondja: nem jó az embernek egyedül lenni.

A szent házasságra gondolt, ami annál természetesebb volt, mert csakugyan elkövetkezett az ideje, hisz' közelebb volt már a nyegenyhez, mint a harmához. Aztán meg olyan embert, aki pusztán tanáziók, ott éle óda van köze: feleség nélkül igazán nehéz becsületesen sorban elképzelni. A legény-ember ilyen állapotban züllik, pusztul, hisz senki sem viseli gondját, nincs aki még egy ingzombot is kellőképpen felvarjon neki; a kamarája meg egyre üres, ha tele volna is: kilópna a bejáró csücskéje.

Igy aztán Penczi megbizonyosodott arról, hogy asszony nélkül a helyzet tovább már nem igen tartható. Nem lévén tulajdonosn valógatós, hamar megalkotta a szeme a bérli jegyző-kisasszony-lányán, akinek az a híre volt, hogy nem is éppen szegény leány, visz majd az ura házához egy kis holmit, azokonvül mindenféle házőrzőgát; tehénkét, malaczkát, aprómárhát; meg vagy két egész telket kap örökségül.

Eljáratozott ilyenformán a jegyzőkhöz az ispán ur, még pedig minthogy a pusztáról a faluba hozsott lett volna gyalogszer: egy könnyű létkelőköt talvirgít használt erre a célra, amely elé befogata a Rárot, a keshedkét fátok s aztán

magá hajtott a jegyzőkhöz, amilyen gyakran csak lehetne, a gazdasági dolgok végzetével.

Rárot ugyan a legjobb akarattal sem lehetett volna összehasonlítani az amerikai ügyével, de azért elég tűz lakozott benne. Volt egy pár jó tulajdonsága, amit kénytelenül igazságtalanság lett volna. Például nem közönséges foku megbizhatóság jellemezte. Ha a gazdájá megállította valahol s azt mondta: Rárot, esőndene légy, itt várj rám békességgel. Rárot szót fogadott. Nyári munka idején akárhányszor el-csorgott egy árnyas fa alatt, ahova Penczi be-tette a talvával. Nem mozdult, csak éppen hogy a talvával csapott, így kergette magától a legret. Ha még Penczi, a munkások nyomán gyalogolva, megnta a dícsősegt s a maga módja szerint egy éleset fityttenett (két újjat a szábjába dugván), akkor a lovacska hátracsapta a filót, felkapta a fejét, felebebrt esőndes morfondírozásból s szépen megindult a barázda mellett, arra, amerre a gazdájá volt. Utóközben jó ügyelt, hogy minden kilynt, ártok, akadályt elkerüljön, nehogy feldőljön a talyga, amelyen néha rajfelletette Penczi a puszkáját. Így érteték egymást s a lovacska annyira vitte, hogy ha a jegyzőtől vacsora után hazaindulak, ő vigyázott az egész uton, anélkül, hogy biztatni, vezetni, kormányozni kellett volna. Nagyon jól tudta a talvával csapni, ha nem-e van megkötöl az uton, s ha megessett, hogy Penczi egy pohár borral többit ivott s eláldomsodott, az sem volt baj, mert Rárot úgy hazavitte, hogy csak akkor ébredt fel szunyókálásából, mikor a tanyai kuvaszok otthon ugatni kezdtek s a talyga meg-állott.

De ha nem volt is szó derűlebb (egy szótán nyomottabb) hangulatról, a lovacska min-

denkor résen volt s kifogástalanul viselte magát, úgy, hogy Penczi bátran elmaradozhatott apró uton. Ilyenkor az volt a szokása, hogy önefeleltén kezdett dudálni, mindjőbaban bele-megszólt, s csakhamar fennhangon futta a nótáját. Ezt:

„Bűs az magyarnak élete...“

Mindig ezt futta és soha meg nem unt. Mást talán nem is tudott. De ezt nagyon érte, soha el nem hibázta.

Tetszett neki a saját hangja. Gyakran lehetett hallani estéknél, amikor már minden elcsöndesült, hogy jön hazafelé a keshedkét ispán és danolja a pusztaságnak, ahol semmiféle rajt'kapatásból sem kellett tartania.

„Bűs az magyarnak élete!“ Az bizony. De még csak akkor lett igazán bűs, mikor behívott fegyvergyakorlatra. Tartalékos (ízis) volt, de főhadnagy szeretett volna lenni s vállalt a szülőföldjén próbaszolgálatot. Később már le is mondott volna a dícsősegtől, de róstele minthogy a jegyző-kisasszony is tudott róla s kérhetlenül követelte rajta a második arany-csillagot.

A bevonulást tehát megtörtént — gondolom hat hétre — s a tanyai ügyeket ezalatt az izmosk gazdasági tisztjeinek felügyelése mellett az szűk vezette.

Ez az írrok pedig Boglár Kanut volt, az impostszótárról híres és nevezetes legény, aki rettegésére tudott lenni mindeneknek, boldon tréfiáit mind, amiken az élesztől volt.

Ő volt az, aki a dáksi arandásnál kifurta egyenszere a falat s vizipuskával lövődött azra a vendégre, aki a divánon fektett.

Ugyancsak ő volt az, aki mikor megbizták,

közt szerződésükben megmutatták a helyes utat a védekezésre a vám- és kereskedelmi szerződéseknél a minimális és maximális vámtarifa alapján való megkötésével.

Hízen a legtöbb kedvezmény alapján álló jelenlegi vám- és kereskedelmi szerződések mellett is van minimális és maximális vámtarifa, de mi haszna, ha sohasem érvényesülhet tulajdonképeni célja szerint, mert az egyik állammal adott minden kedvezményre a többi összes szerződött államoknak jogos igényük támad, anélkül, hogy az egyik bármely vízszelöl-gálatot volnának kénytelenek nyújtani, vagyis tehát a kereskedelmi szerződéseknek épen fő alapelveik, a „do ut des“ elve egyáltalában sohasem tudott érvényesülni. Az „alsza—nesze“ elvének érvényesítése a főörékvése a német agráriusoknak.

Ezért nem akarják ők ez eddigi legtöbb kedvezményes záradéku vám- és kereskedelmi szerződések, hanem a minimális és maximális vámtarifa alapján akarnek minden egyes állammal szerződni olyformán, hogy minden egyes állammal szemben a törvényben megállapított határok között a vámtarifákat aszerint állapítsák meg, amint az illető állammal szemben levő érdekeik parancsolták és megfelelő ellenszolgáltatást tudnak maguknak biztosítani. Ki kétkednek abban, hogy az állami érdekeknek ez a szerződésforma a legmegfelelőbb. Legmegfelelőbb azért, mert minden állammal szemben a fenfőző viszonyok szerint alkalmazható a vámtarifa, mert a tarifa a szerződés egész tartamára csak a minimális és maximal határok

között van állandósággal felruházva és végül ily módon lehet csak az esetleg változó viszonyoknak is megfelelő vámvédelmet állandóan biztosítani.

Persze, a régi rendszer merkantilista híveinek ez nem megfelelő, a merkantilisták érdeke nem a nemzeti munka minél gyümölcsözőbb jutalmazására törekszik, hanem a terményeknek és áruknak minél nagyobb forgalmára, mert a közvetítésnek ez adja legnagyobb anyagát. Nem törikd a merkantilisták érdeke azzal, hogy a termék megtalálja-e a számítását, a földolgozót, az, hogy az árut egyik kézből a másikba minél nagyobb mennyiségben és minél többször mozgósítsa. Ha már most a kereskedelmi szerződés egész hozzájárulása nincs keletve a vámtelet, hanem az a viszonyok szerint változtható, a kereskedelmi kombináció a spekulációban korlátozott, mert soha sem biztos abban, hogy a ma érvényes vámtelet mikor változik, ezzel a határlölözlet túlságosan kockázottá válik, sőt a nemzetközi forgalomban esetleg lehetnénné is. Ezért nem kell a merkantilistáknak a minimális-maximal tarifa, hanem a legtöbb kedvezményes záradéku állandó vámteletes kereskedelmi szerződés.

Ezért van a minimal-maximal vámtarifák alapján kötendő szerződések elleni ádáz harcz és ezért van a vámháborúval való riasztás. De ennek felülma ma már senki sem fog. Hízen jól tudjuk, hogy azért, mert p. o. Németország vámtarifájában a buza maximális tarifáját 7 márkának akarják megállapítani, még nem következik, hogy ez a tarifa minden állam ellen érvényesüljön is. Sőt nem fog életbe lépni azokban a szerződésben,

amelyekben megfelelő rekompenzációt kaphatnak. Nem fog érvényesülni monarchiánkkal szemben, ahol ipari érdekei vannak Németországnak. De feltéve, hogy érvényesülne, ezzel szemben nekünk is meg van a védelmünk lehetősége elsősorban a keleti államokkal szemben, melyeknek nyers-terményei hazánkat elárasztják anélkül, hogy ipari érdekeink nyernének, hiszen a keletnek jóformán egész piacát nem a magyar és nem is az osztrák, hanem az angol, francia, belga és a német ipar dominálja.

A vámháborúval való riasztásnak nem hiszünk. Epen azért a német agráriusok törekvéseinek vesztélyét nem félünk, sőt magunknak is abban az irányban kell dolgoznunk, hogy különböző álló kereskedelmi szerződések a minimális és maximal vámtarifa alapján a legtöbb kedvezményes záradék mellőzötésével kötessenek meg. Sz. Z.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A dohány termesztése Romániában.

Az OMGE. dohánytermesztési bizottságának f. évi február hó 25-én tartott ülésén előadta: Kerpely Kálmán.

A nyár folyamán az OMGE. megbízásából Romániába utaztam, az ottani dohánytermesztési viszonyok tanulmányozására véget; az ott szerzett tapasztalataimról öhaítok mai előadásom folyamán egyetmást elmondani.

Romániában kivétel nélkül töbök eredeti cigarettadohányokat termesztnek, 4000—4500 hektár területen körülbelül 16—20 ezer természetével 1/2—1/4 hektáros parcellákban, mert az ottani dohánytermesztés csakis kisgazdák kezén van.

De ami erre következett, azt tén meg Boglár és megalokolta volna. Ráró elkezdett vágatni a egy rántással lehozta a taligáról a könnyelműen odadobott gyepöl. Azt a sötétben meg sem tudta már fogni Penci. A fako ragadt. Nem volt mivel megfektetni. Penci fölvetőzt: Hó! Hó! Háló!!! Nem használt az. Ráró mind úgy hallotta azt is, mintha a nota folyótárgya volna s várta, hogy mikor vágnak már végső rajta, mint rendezen, a Boglár idejében. — Pokoli bajszálat robotok, aki pizkott a vak sötéttségben. Minden más is biztosan összetörte volna magát is, a talvigát is, a gazdáját is. Ráró ezt nem eszelekedte, hanem berobogott minden baj nélkül, bár tájkozta, az ispani ház nyitott udvarára.

Boglár ott várt a folyosó lépcsőjén.

Penci káromkolva, fuva mászott ki a taligából. Meglátta Boglárt, aki pizkott a sötétből parkoló dohány tüve rávilágított egy cseppet az arcára.

— Maga bizonyosan zabbal tömte folyvást ezt a dögöt. A szent se bír vele; mondta neki-herültén.

— Biz' az kapott egy kis zabot felet Boglár, hisz meghagyta ispan ur, hogy jól viseljen gondját.

— Nono, igen — mondtam, hogy jól — de nem ennyire. Csoda, hogy most itt vagyok vele. Majd összetört. Holnap igába kell adni egy pár héte. Hozassa be helyette a kis tarka kanczát. Az szelid, mint a bárány. Jó éjszaka! — Jó éjszaka!

Élváltak. Penci nem láthatta, hogy fojtja vissza Boglár a kacczágást.

hogy valami eljegyzési kártyát nyomasson. (ha már éppen emegy a városból), hát gyászkerettel rendelte meg a kártyát. Majd hogy fel nem homlott emegy a pártjára.

Ó volt az, aki egy lakodalmom, egeret csesztet a máleszajú nagybögös galleriába. A czigányt csakhogy a nyavalya ki nem törte, de még a tunczólo vendégeket is, amikor közéjük rontott böge a more s mintha hirtelen megvesztett volna, a padmaljig ugrott.

És még száz eféle nyomta a lelkét Boglárnak.

Penci azután vált el tőle, hogy különös figyelmébe ajánlotta Rárót.

Gondját is viselte Boglár hűségesen. Ment vele mindnapna a gazdaságba össze-vissza, s ugyancsak hája volt, hogy estele a fáko mindig erővel a herki urra akart rádolni. Az volt a járása, amikor a gazdája ült a talvigán.

Boglár egyet gondolt. Elkezdte danolni azt a bizonyos jól ösmert nótát:

„Bús az magyarnak ... !“
S mikor odaért, hogy — „élete,“ — akkor hazott a csónás állatra az ostorával.

Ráró elsőnyvet s ragadni kezdett. Nem volt hűsémlyez szokva. De a Boglár erre keze csakhamar megfektette.

Másnap megint ugyanez a jelenet következett.

Boglár a réti hid tájékan elkezdte bugni: „bús az magyarnak ... élete“ — puff! — Ráró megint megkapta a magdát s elragadt ész nélkül.

Harmadnap már akkor kezdte a nyugtalankodást, amikor a nota első hangját külvöl tőtte Boglár. Az ütést sem várta, csak ragadta

a talvigát. Egy hét mulva elég volt, ha azt mondta Boglár: „Bús“ — Ráró abban a percében sárkányt várt.

Lehet gondolni, hogy megszokta ezt hat hét alatt, amikor végre Penci előkerült.

Első szava az volt Boglárhoz: „Gondját viselte-e Rárónak.

— De bizony gondját ám!
— No, derék ember. (Átdot nek száz szavart, megemlékezésépen).

Lehet gondolni, hogy indok régi kedves utjára a talvigával. A réti hid táján már minden tanyai épület messze volt, ember arra nem járt, így pusztai magány volt ott. Penci rákedte: „Búús ...“

Abban a percében majdhogy ki nem esett a talvigából, olyat rántott rajta Ráró és aztán föllet leszálla, horkolva vágatott. Nagy kinnal, ügyvel-bajjal tudta megfektetni Penci. — Ej, ej, gondolta, de tüzes vagy. Tán biz keveset mozogtál, míg oda voltam. Kis váltartva utolérte megint a dalolás vágya. Kezde halkan: „Búús ...“

— Újje! Mi a haragos mennykő ütött beled, már megint? — tudakolva a fogát is össze-szorította, amint minden rejéjt összezsuzde rángatta. Közbe a vágató lovat.

Ráró tájkozott. Penci izadt; így érkeztek a jogyzókéchez. Ott elidőzött egy kicsit Penci, hisz hat hete nem látta már a szive bálványát. Éjjel volt, amikor hazaindult. Ilyenkor egy haj taktat, a kora löta bírta, hogy az ügyelen az utra. Eleresztette a gyepöl, nagy kényelmesen megkereste a szivarját, a gyufáját s rágyújtott. Mikor a szivar égett, rögtön rázendítette: „Búús ...“

Romániában, hol épen oly alakokon nyugvó dohánymonopolium van mint nálunk, a dohánytermesztő vidékeket két főcsoportra oszthatjuk. Az egyikbe sorozhatjuk azon vidékeket, hol a

nek nagyobb terjedelemben előállítva és pedig a románzati, dambovitzai, ilfov, jalomitzai, tutova nevű körzetek síkságain.

A másik főtermesztési kerület a domb és

ujabb időben kiváló eredménnyel, amint azt a helyszínen tapasztaltam.

Amíg a síkságokon a talaj agyagtartalma, 35—45% között ingadozik igen finom szemcsésű homokkal keverve, a domb- és hegyvidékeken a talaj 15—30% agyag mellett 40—50% durva homokot s kavicsot (kötőmeleket) tartalmaz. Ezenkívül a domb és hegyvidék déli lejtőinek kiváló előnyétét eltekintve, a levegői is páralelőbb a sok belvív miatt, miért is a szárazság nem oly gyakori, mint a síkságokon.

Hogy Dobrudsza és Moldva dombos vidékein és a romániai hegyvidékeken kitűnő minőségű török dohányt lehet előállítani, annak részben oka az, hogy a törökországi tapasztalat szerint is a finomabb minőségű cigarettadohányok az ily domb- és hegyvidékeken állítatnak elő; másrészt a talajviszonyok is eltérnek, mert Dobrudszában kötőmelekes és elegendő mésztartalommal bíró területeken termesztik török módszer szerint a dohányt. Romániának régebben meglehetősen dohánykivitelé volt, ugy hogy Törökországba is nagyobb mennyiségű dohányt vittek ki, de minthogy a beváltási árak fokozatosan csökkentek, ennek folytán a dohánytermesztés lehozódott a síkságra, ahol bár minőségileg rosszabb, de nagyobb levegői és nagyobb tömegű dohányt voltak képesek előállítani. Ennek következtében Romániában, a kiváló dohánytermesztő vidékeken a termesztés mindinkább csökkent, miután a termesztők a jövedék által adott 25 fros átlagarákkal kijönni nem tudtak, tekintettel arra, hogy ezen kiváló dohányvidékeken hektáronként 5—6 q-nál többet természetben nem voltak képesek.

A román dohányjövődék bukaresti vegykísérleti állomásának vezetője dr. Popovits, ki a jövedék megbízásából, hosszabb tanulmányokat végeztet kül földön, különösen pedig Törökországban, egy memorandumot adott be a román dohányjövődékhez, kifejtve a módokat, eljárásokat, melyekkel Romániában a termesztés minőségileg emelhető az bizonyos mértékben exportképessé tenni, mint régebben volt, különösen azon vidékeken, hol a romániai török lakosság rég idő óta előszeretettel foglalkozott a dohánytermesztéssel.

A román dohányjövődéki központ elfogadta Popovits javaslatát, a vegykísérleti állomás vezetése alól felmentette s főfelügyelő ezimélen korántán hatalommal ruházta fel Románia dohánytermesztése minőségű fokozása tekintetében azzal, hogy az elért eredményekről számoljon be a jövődéknek. Ennek következtében Popovits elsősorban azon vidékekre terjesztette ki figyelmét, melyeken hajdan kiváló török dohányt termesztettek, Dobrudszában ennek török nemzetiségű lakosai közt, akiktől tudva volt, hogy annak idejében a dohánytermesztéssel nagy előszeretettel foglalkoztak.

Mielőtt azonban Popovits hozzáfogott volna a dohánytermesztés ílymódon való átalakításához, a dohányjövődéki központi igazgatóság kiküldött egy jövődéki tisztet Maczedóniába, egy év időtartamára, aki Xszanti vidékén egy évig tartózkodva, a dohánytermesztés és készítésről, annak a raktárban való kikészítésével, fermentálásiával megismerkedett, ugyanez a román jövődéki központ két raktárhozt, (altisztet) küldött ki Maczedóniába, kik különösen a dohánynak szakszerű feldolgozása, osztályozása és kikészítésével ismerkedtek meg és amikor visszatértek Romániába, hoztak magukkal négy-öt maczedóniai előmondkat, kik a jövődéktől 105 frank havi fizetést kaptak; a szükséges eltanulmányok birtokában Dobrudsza egyes kiváló dohánytermesztő vidékein a termesztők közt a török módszer szerinti termesztést meghonosították és Romániának dohánytermesztési viszonyait javítani törekedtek. Amikor Popovits így felszerelve szakemberekkel hozzáfogott a dohánytermesztés javításához, első felülete az volt, hogy a völgyek és a sík vidéket elhagyva, mindinkább a dombos vidékekre húzódtól fel a termesztéssel. A dob-rudszai nagyobb kiterjedésű kincstári erdők

50. ábra. „Bojár”, Ósápár József magyar-angol 3/4 éves bikája.

51. ábra. „Monopol”, Szv. Dory Vilmosné 2 éves szimmenthali bikája.

közönséges minőségű cigarettadohányok termesztetnek; ezek az ugynevezett síki dohányok, melyek különösen az oláh havasalföldön lesz-

hgyvidéki és pedig Moldvában és Dobrudszában, hol eredeti török Jaka dohányt Törökországból importált maggal termesztnek és pedig

a teljes kiállítás kötelezettségével 10 évre ingyen kapták a természetük oly módon, hogy 10 év múlva hektáronként 20 frank, körülbelül 10 frt évi bér fizetésére köteleztetik; ily módon Popovitsnak sikerült 3 év alatt mind följebbet jutni a dohánytermesztéssel a domb és hegyvidékeken.

A másik dolog, mire kiterjesztette figyelmét, az volt, hogy az állami támogatásban részesülő dohánytermesztőket az előírt sortávolság betartására kötelezte és a dohány rendszeres művelésére szoktatta. Azelőtt ugyanis az apróvelű dohányokat 70/70 centiméteres kötésben ültették, ami nem felelt meg, Popovits kötelezte a termeszőket 25 cm. növénytavolság mellett 35 és 50 cm.-es vállakozó sorokkal ültetni a dohányt.

Támogatta a természetüket ezenkívül a Szamoson vidéken divó szarítók pajták elkészítésében, kötelezővé tette a botra kötött rövidebb pörék alkalmazását, kioktatta őket a dohány szakszerű osztályzására és bálozására a szükséges bálozó vásznak ingyen kiosztásával s nyomdon sikerült oly minőségű dohányt előállítani Dobrudzsában, melyet a jüvedék q-ként 60—65 frt-ért váltott be. Tehát még egyszer olyan magas beváltási átlagot érték el azon természetű, akik a dombvidékeken az eredeti török dohánymaggal előírás szerint termesztettek dohányt, mint Románia egyéb vidékein.

Mikor a természetűk látták azt, hogy fáradozásukat kellő siker koronázza, akkor már a következő években sokkal nagyobb számban jelentkeztek a folyamodók és jelenleg igen szép kiterjedésben látható a török módszer szerinti természetű Dobrudza és Moldova dombvidékein.

De nem elegendő a dohányt előírás szerint termeszteni, hanem a rakárakban természetűnek megfelelő módon kezelni is kell, ennek következtében azon vidékeken, ahol török módszer szerinti természetű a dohányt, megváltoztatták a raktári kezelést is. Ez volt egyike a legnagyobb dolgoknak, miután a munkásokat, kik a beváltó hivataloknak dolgoznak, ezen egész új eljárásra ki kellett oktatni. Kiavogatták a legügyesebb leány munkásokat, kik a Macedoniából hozott előmunkások vezetése alatt elsajátították a szükséges ismereteket s most már teljesen megbízhatóan dolgoznak, a török módszer szerinti basi-bali, bogtsa és basma kötegek elkészítésénél.

Ezzel kapcsolatban megváltoztatták természetesen a fermentálás eljárásait is, amennyiben nem mágyában, de a vászonba kötött kis hálóban, török módszer szerint kezelték s 50, 40, 50, 60 kilogrammos dohánykötegeket, oly módon, hogy a fermentálás szakszerű szabályozásával egészen oly minőségű dohányt állítottak elő, mint amilyent Macedoniában Xanti vidékén volt alkalman látni.

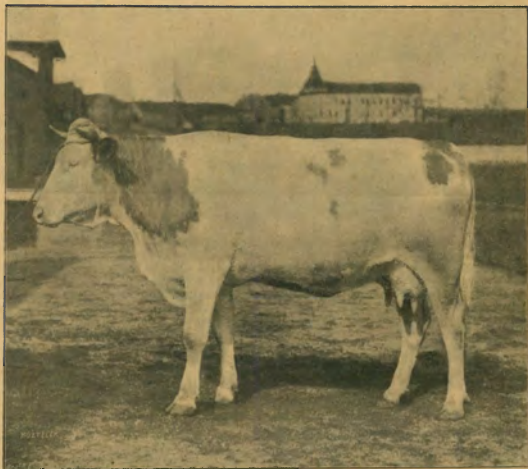
Ami a borvidékeken való kísérletekkel illeti, ezek két év óta folynak; a filoxera által károsított szőlőterületeket használták fel dohánytermesztésre és pedig elsősorban a leordeni és dragaschani borvidékeket. Ezen dohányok kiváló finom minőségűek voltak úgy, hogy a beváltásnál 70—80 frkot fizetett q-ként s mikor a dohányjüvedék a beváltás után saját szempontjából osztályozta, kiínt, hogy a borvidékeken előállított török dohány 7 frankot ér okkánként (1¼ kg.). Ezen eljárással már 1—2 év. alatt is sikerült a román dohányjüvedéknek a török dohány behozatalt bizonyos mértékben csökkenteni és reménylik, hogy a török dohányok egy jó részét képesek lesznek hazai természetűvel pótolni. Ezen újabb természetű irány eredményeképpen kiínt, hogy nekik a Romániában természetű török dohány felcsernyitja kerüli, mint a hasonló minőségű behozott eredeti török dohányt.

Mig azelőtt a román dohányt, csak a III. és IV-dik osztályu cigarettadohányokra használhatták, most már (kísérletképpen) az I-ső rendű cigarettadohányhoz 25% beföldi török dohányt kevernek; a II-od osztályu cigarettadohány eddigleg 80% török és görög, csak 20% romániai dohányból állott, jelenleg már 50—60% beföldi török dohányt kevernek hozzá,

amékkül, hogy a fogyasztóközönség a különbséget szokásos természetű módszerek alkalmazásával megismernek; új minőségű dohányt előállítani, mint amilyen Ezen eredmények azt mutatják, hogy a Törökországban Xanti vidékén terem.

52. ábra. „Fiezkó”, Wolff testvérek 1 éves szimmenthali bikája.

53. ábra. „Czitrom”, Puskás Béla 3½ éves szimmenthali tehene.

román dohányjüvedéknek sikerült a megfelelő helyek kiválasztásával és a Törökországban új intézkedések, ezzel még kimerítve nincsenek

Dobrudsában és moldvai dombrédekén mintatelepeket állítottak fel, amelyekben a dohánytermesztők gyermekei — mintán mind kis természetű — a dohány szakszerű kezelésére oktatták. Ezen gyermekek a beváltó hivatalnál is alkalmaztatni oly czélúdi hogy a cigarettadohányknak macedon eljárás szerinti kezelését is elsajátítsák. A mintatelepeken azon jövedéki tisztiek, kiknek feladata folyton a természetközött élni és szakszerű utasításokat adni, szintén szakszerűen kiképezettek. De ily mintatelepek nemcsak a bor- és dombrédekén vannak, de a havas alföldön is, ahol siki dohányokat termesztnek, amennyiben ezen dohányok minőségét is javítani akarja a román dohányjövédék azáltal, hogy a jobb és helyesebb termesztési eljárások szoktassa a népet. Ezen alföldi vidéken volt mintatelepek közül egyet Göstiben megneveztem, ahol a dohánytermesztő parasztyermékek egyenként 200 négyzöldő dohányföldet kapnak, melyen az összes termesztési munkákat, kellő felügyelet mellett, el kell

örizni. Ezen altiszti rangban levő ellenőrök havonként 80—100—120 frankot kapnak s mindegyiknek körülbelül 400 hektár föld van a kezére bízva, melyért felelős. Ezen felügyelők hetenként, vagy kéthetenként a munkaidő szerint, összehívattak az egyes központokba, ahol referálnak, utasításokat kapnak s azután ismét kimennek a vidékre a természetközé, ahol az ellenőrözött tisztet a központ utmutatása szerint egyfolytonosan gyakorolják. Ezen altiszti kvalifikáció földmívelési iskola végzésehez van kötvé. Különben is Romániában a jövedéki tisztieknek kivétel nélkül bizonyos szakképzettséggel kell bírniuk, mely előképzettség gazdasági tanfolyamtól, vagy akadémia végzéséhez van kötvé; a magasabb jövedéki tisztisélő állásoknál megkövetelik a gazdasági akadémia képzettségét, sőt ezen alkalmazottak legnagyobb része nemcsak Bukarestben végzi a gazdasági felsőbb tanfolyamot, de kiküldetnek Halleba, Párisba, Berlinbe stb. a magasabb gazdasági szakismertek elsajátítása végett is. Természetes, hogy

amelyek a romániai dohányjövédékénél 3—4 év óta alkalmazásban vannak; az eredmények biztosak és meggyőződésem, hogy Románia rövid időn belül elfogja érni azt, hogy a finomabb cigarettadohányokból tetemes kivétel lesz.

Meggyőződésem, hogy nálunk Magyarországon is vannak oly vidékek, amelyekeken török cigarettadohányt jó sikerrel termesztünk; nekünk is vannak ily kiváló borvidékeink, ahol anélkül, hogy ez a szőlőtermesztés rovására menne, kitűnő minőségű dohányokat lehetne előállítani.

Amélik, hogy a nagyvelű és kerti dohányok termesztését Magyarországon csökkenti és ezeknek a termesztését a nagyeremesztől elvonni kellene, épen a cigarettadohány termesztésének meghonosítható lennének képek a kistermesztők sanyaru helyzetén segíteni, mert a cigarettadohány termesztése az összes külföldi tapasztalatok szerint a kiszáradás való, ki a sok pepecselő munkát kis területen, saját családjával képes ellátni. A feles kertész rendszer keretében a természetis ezen irányba nem illeszhető be, mert kellő sikerre nem vezetne.

Hogyan a magyar dohányjövédék a szükséges előtámasztásokat megszerezze és egyelőre szakközegét közzétenni Törökországban képezeti ki, meggyőződésem, hogy hazánk bizonyos vidékein igen jó cigarettadohányokat leszünk képesek előállítani.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

A XVIII. tenyészállatvásár díjnyertesei.

Az idei tenyészállatvásárra felhívott anyag minőségét tekintetben nagy átlagban véve, talán mögötte maradt az előbbi tenyészállatvásároknak, de azért most is akadt akárhány szép példány, melyek méltán ért a bírálat-bizottság kiütentése. Az első díjakat nyert állatok közül néhányat bemutatunk alábbi képekben. Erdélyi udvari fenyképesnek a vásár helyszínén tett felvételei nyomán. Sajnos *Draszkovich* gróf magyar fajta bikája és *Pfaff* György yorkshiri kanja nem akarták a fotografáláshoz megkötveitlenítő „barátságos arcot” mutatni s így ezek képeinek szemlésestől olvasóink meg vannak fosztva.

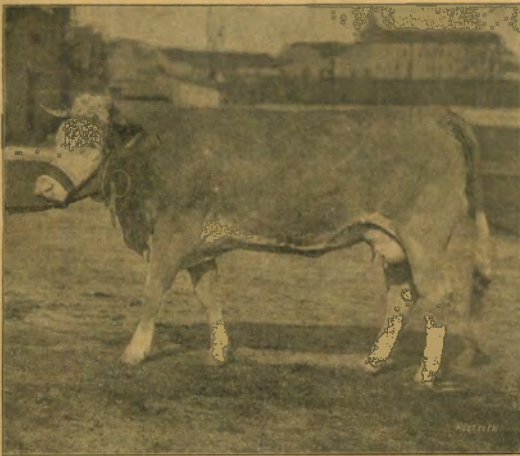
A magyar-erdélyi szarvasmarhák csoportjában *Gáspár József* királyalmi tenyésztő „*Bojtár*” nevé 2 $\frac{1}{4}$ éves bikája (50. ábra) nyerte el az első díjat, 400 koronát.

A szímenthállak közül az I. bikadíjjal, 300 koronát, *Szv. Dóra* Vilmosné felső-lerenci tenyésztőből származó „*Monopol*” nevé, 1899. április 25-én elletett bikája nyerte el (51. ábra), melynek apja Darázs, 360. oszt. törzskönyvi száma bika, anyja XXII. Magda, 1739. oszt. törzskönyvi számu tehen.

Ugane csoportban az első bikadíjjal, 100 koronát *Wolf* testvérk várpalotai tenyésztetőből a „*Fizkő*” nevé, egyéves bikának (52. ábra) ítélté oda a jury.

Az első tehéndíjat, 200 koronát a szintén *Wolf* testvértől várpalotai tenyésztőből származó, most *Puskás Béla* kolozsvári tenyésztő tulajdonát képező „*Ceiron*” nevé tehen (53. ábra), oszt. törzskönyvi száma 2633. nyerte el, apja Pompás 218. o. t. sz. *Szelli Kálmán*-féle bika, anyja Cziron o. t. sz. 523., Wolf-féle eredeti importált szímenthállak lehen.

A tájféltájjal az I. tehéndíjjal 200 koronát, most *Puskás Béla* kolozsvári tenyésztő tulajdonát képező „*Kedves*” nevé 4 éves szímenthállak-bonyhádi tehenét (54. ábra). A bordenerek közül a bírálat-bizottság *Kohner Zsigmond* és *Adolf* dr. szászberki „*Iskő*” nevé 1 éves montafni bikáját (55. ábra). I. díjjal, 200 koronával jutalmazta meg.

54. ábra. „Kedves”, Somasich Imre gr. 4 éves bonyhádi tehené.

végezők és ezenkívül a cigarettadohányok oszkori kezelésében is kiképezettek.

A szünetben a gyermekek barendik a beváltóhivatalba és raktárakba, ahol hav 15 frank fizetésért végzik és tanulják a dohány-osztályozást; a fizetésen kívül ingyen iskolakönyveket is kapnak.

Azonkívül vannak még mintatelepek oly vidékeken is, amelyek eddigleg még dohányt nem termesztettek; ilyen a kalugarensai borvidék, ahol a filloxa által elpusztított szőlőterületeken több kísérleti mintatelepeket állítottak fel és újlag kitűnt, ami különben is tapasztalati tény, hogy ahol finom zamatos bor terem, ott kitűnő finom és zamatos dohány is termesztendő. Ezenkívül a konstzai körzetben közel (10 kilométerre) a Fekete-tengerhez mészkömaladékos talajokon létesítettek egy kísérleti mintatelep.

Ami a dohánytermesztésre való felügyelet illeti, e tekintetben is követésre méltó eljárás van alkalmazásban. Az ugynevezett termesztési ellenőrök főfeladata folyton a természetközött tartózkodni s azokat oktatta ellen-

ilyen kívánalmakkal szemben a fizetés is kellő arányban áll s az inspektorok 800—700—600 frank adohánybevéltőfőtiszviselős 550—500—400 frank, a dohányjövédéki segédizott pedig a szerint, amit raktári, vagy termesztési osztályban alkalmaztatik, havonként 300—250—200 frank fizetés kapnak. A dohányjövédékeken kívül 1894-től kezdve egy „termesztési alapot” létesíttek, mely aként gyarapszik, hogy a természetközötti kilogrammonként 2 centimet szarvartanak. Az alap ma több, mint egy millió frank, melyből (nem számítva a rendszeren adni szokott előlegeket) igen olcsó kamatra pénzt kapnak a természetzők; a legutóbbi időben már a két centimet nem esztőlők a termesztési alaphoz, hanem a pénzt, amely évenként 70—75000 frankot tesz ki, ezen bor- és dombrédek kiváló dohánytermesztőinek segélyezésére használják fel. A segélyben részesülő természetzők ezen összegből költesek macedonai szarvartókat és a dohány kezelésére és eltarására szolgáló eszközöket és helyiségeket beszerzi, illetve felállítani és fenntartani.

Ezek volnának egész röviden azon újítások,

Miért nem jó hízó a magyar-erdélyi szarvasmarha.

Minél általánosabban terjed el hazánkban a piros-tarka szarvasmarha, annál szebbetűbb lesz ezen a hazai fehérszörű szarvasmarha hízőképessége közötti különbség. Míg egy piros-tarka 5 estendőn ökor 1,5, sőt 2 kilogrammra is gyorsan naponta, addig a magyar ökor ugyanazon a takarmányon csak 0,8, legfeljebb 1 kg-ot súlyosodik, de igen sok esetben csak 0,5 kg-ot avagy annál is kevesebbet. Ez pedig óriási nagy különbség akkor, mikor a gazdának minden fillérel számot kell vetni, s ugyancsak számot is vet, a mit bizonyít azon közcímény hogy hizaldákban mindig több tartha marhat látnak, sőt nagyon sok gazda van ma már az országban, aki magyar ökröt be sem állít. Kétségtelen nem szenved, hogy a nagyon jelentékeny differenciának egyik igen jelentékeny oka abban kereshető és található fel, hogy a magyar ökor, jóformán kizárólag csak akkor kerül hízóba, mikor a járom már végképpen lecsigázta, ellenben a tarka ökor 5 éves korában vásárolták a czára, mégis a nagy differencia elegendő magyarázatul nem szolgál a körülmény, kétségen kívül vannak egyéb tényezők is, melyek e feltűnő különbségeket eredményezik. Foglalkozunk tehát a kérdéssel kissé behatóbban.

A szarvasmarha hízőképességére a fejlődés gyorsaságára s a takarmányértékesítés mérve van elhatározott befolyással. Az állatoknak ezen két tulajdonsága pedig szoros kapcsolatban van; mennél gyorsabban fejlődik valamely állat, rendszerint annál jobb takarmányértékesítő is és ellenkezőleg.

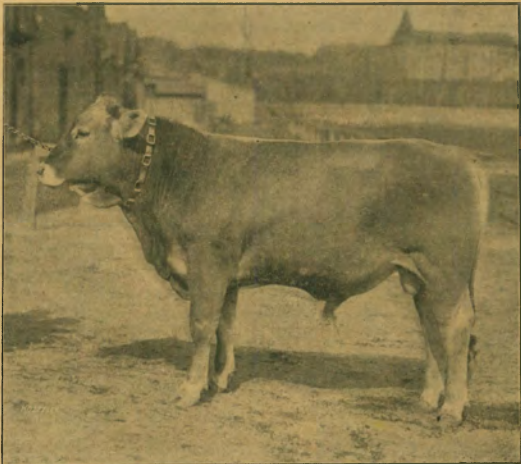
Az állatok lassu vagy gyors fejlődése azonban nem annyira fajtulajdonság, a miként az sok helyt feltűntetve van, s a miként azt általában hiszik: mert átörökölték ugyan az ezen tulajdonság iránti hajlam, de évről-évre csak akkor jut, ha az állat már korai fiatalságában ezt takarmányozásban részesül. S a gyors fejlődés érdekében éppen az szükséges, hogy minéljárt dletének kezdetén ezt takarmányozásban részesüljön, mert a mit ilyenkor elmulasztunk, azt később helyre pótolni azért nem lehet, mert a gyors fejlődés előfeltéte, hogy a szervek miként alakulnak mint a lassan fejlődő állatoknál. Igen érdekesek azok a megfigyelések, melyeket e tekintetben Lehmann tett, s a melyek azt bizonyítják, hogy a silány táplálásban részesült malacok, a melyek tehát csak burgonyát fogyasztottak, lassan fejlődtek, tüdőjük, szívük, májuk nagyra nőtt, azok ellenben a melyek több fehérjés s kevesebb szénhidrát fogyasztottak gyorsabban fejlődtek, látszólag nagy melkuszban kiesziny tüdő, kiesziny szív volt elhelyezve.

Hasonló megfigyelések telték szarvasmarhákban is. *Baudouin* azt találta, hogy gyorsan fejlődő szarvasmarhák melkuszátméréje bár nagyobb, tüdöje azonban jóval kisebb mint a lassan fejlődőké. Az őslény, úgy nemkülönböztet a kivágott négy negyed súlyra a tüdők súlyához viszonyítva nagyobb volt gyorsan fejlődő, mint a lassan fejlődő fajtánál. A lassan fejlődő egyedeknél a tüdő súlyát úgy viszonyított a test súlyhoz, mint 1:143-hoz, a középgyorsan fejlődőké mint 1:216-hoz, a gyorsan fejlődőké mint 1:314-hoz. A lassan fejlődő Garonnais-Sinuisini szarvasmarhánál az övméret 257 méter, a tüdősúly 649 kg., a középgyorsan fejlődő normandi szarvasmarhánál az övméret 297 méter, a tüdők súlyra 550 gramm, a gyorsan fejlődő Shorthorn-Angus szarvasmarhánál az övméret 301 méter, a tüdő súly 385 kgram volt. Az övméret nagysága, s a tüdők súlyra közötti ezen fordított arány nagyon is feltűnő dolog, s határozottan azt bizonyítja, hogy a kiesziny tüdő kellőké a gyors fejlődésnek, illetőleg a nagyobb hízőképességnek, a melytől a magyar-erdélyi szarvasmarhák — ez időszerint leg-

alább — sokkalta csekélyebb mérvben rendelkeznek mint a piros-tarka szarvasmarha.

Hogy az intenzív táplálás minő hatással van a gyomor fejlődésére, azt *Wilckens* lette tanulmány tárgyává, s azt tapasztalta, hogy azok a hírtányok, a melyek hosszabb ideig lettek telejt táplálva, s hasonló fehérszörű takarmányokkal gyomr szerkezetüket illetőleg egészen más fejlődést mutattak mint azok, a melyek szénán, s más fehérszörű takarmányokon lettek tartva. Amazoknál ugyabn a negyedik, az olőgyomor sokkalta nagyobbra fejlődött mint emezeknél, s a gyomormedvet, azon folyadékot elválasztó mirigyeket, melyek a fehére féléket megemésztik, sokkalta nagyobb számban találta fel amazoknál mint emezeknél. A fejlődés első stádiumában való intenzív táplálás tehát a gyomormedvmirigyek nagyobb mennyiségben kifejlődését vonja maga után, a minék természetes következménye, hogy az ilyen állat nagyobb mennyiségű fehérszörű takarmánnyal jobban képes megemésztén későbbben is, élete egész tartama alatt. A magyar-erdélyi szarvas-

izomzata összezsuzott, a konz, a czombi üres, szörzete hosszú és borzolt. Mennél hosszabb ideig tápláltatik a borjú telejt vagy egyéb fehérszörű takarmánnyal, annál kisebb marad a három első gyomor; nagyobb lesz a negyedik, az olőgyomor; annál jobban fejlődött, izomzata de sőt csontozata is hatalmas, szörzete sima, fénylő, s annál kedvezőbb az őslény és vágósly közötti arány, a mely aztán későbbre, a feléle egész tartamára is megmarad. De sőt a csontok fejlődésére is befolyással van a takarmányozás. Sanyaru takarmányozás mellett a csőrös csontok hosszban növekednek, vastagságban fejlődésben visszamaradnak, a csigolya csontok fejlődésé sem erőteljes. A csigolyák tövis nyujtványal, úgy nemkülönböztet a lábák hosszura nyulnak, a lapozka ellenben keskeny marad. A jól táplált állatok ellenben csontozat tekintetében is jobban fejlettek; csontozatuk vastagságára szembeütő, löbnyire igen széles lapozkával, erőteljes nagy medencével bírnak; a bordák nagyon zselesek, és a csigolyákából erővel ivel indulnak, s innét van az,

55. ábra. „Istok”, Kohner Zeigmond s Adolf egyéves montafusi bikaraja.

marha mindig csak cellulóz- és szénhidrát-dús, fehérszörű takarmányfélék, emésztésére lesz hozzá szoktatva, így akkor amikor hizaldára kerüljön jobb takarmányok adának elöbe, nem képes azokat olyan mértékben megemésztén, mint pirostarka szomszédja, amely gyerekkora óta gondosabban lett kezelve, jobban táplálva.

Ugyancsak a *Wilckens* által végzett kísérletekből az is kiderült, hogy mennél kisebb a gyomor, annál kedvezőbb az arány az őslény és vágósly között s ellenkezőleg: továbbá, hogy mennél fehérszörűbb takarmánnyal tápláltatik az állat, annál kisebb marad a gyomor és ellenkezőleg. Különösen fiatal állatoknál szembeütő a gyomor nagysága s a test nagysága közötti arány. Mennél nagyobb — szarvasmarhánál — a három első gyomor, annál kisebb és fejlettebb a test, amiről bármikor meggyőződhetünk, hiszen pókusz, és szépen fejlődött borjut látni egyáltalán nem lehet, az ilyen borju fejlődés tekintetében elmarad,

hogy a leggyorsabban fejlődő husfajták övmérete nagyobb a középgyorsan fejlődő telejt fajták övméreténél, sőt nagyobb az erőművel fajtáknak bér-méje, de többnyire nem elég dongás melkaszuk van, ellenben a hízó fajtáknak melkassa kivétel nélkül nagyon dongás, s egyzersminél nagyobb mély is. S a nagy hizaldalmásnak valószínűleg a melkasz ezen alakulása az egyik fő oka, mert a körülötte lerakódott nagy mennyiségű izomzat is gátolja a különben is kiesziny tüdőt mely létegetvételére, s így akadályozza a nagyobbok szanyagcsere, a fokozott oxidizációt, s ezáltal lehetőséget teszi a felvett takarmányoknak a hízalás céljaira való nagyobb mennyiségben felhasználását.

Mindezekből kifolyólag tehát annak, hogy a magyar-erdélyi szarvasmarha nem hizhatik olyan jól mint a gyorsabban fejlődő pirostarka, egyedül oka a lassu fejlődés. Ennek a következménye, hogy a gyomor, nevezetesen az olőgyomor nincsen képesítve nagyobb mennyiségű

fehérjedus takarmány megemésztésére, hogy a föld talajról levén, a testbe igen erős oxidáció folyik s ezért felvett takarmány nagyon jelentékeny része használatuk fel fölőnyul.

Lehetséges, ezelszerű volna-e a magyar marhát adomástalanul, hogy gyorsabban fejlődővé, jobb hízásra váljon? Hogy Lehelges, azt bizonyítja Sperker Ferenccz, gróf Lehelcsy Árvád s mások tenyésztéséből, hogy ezelszerű egy olyan kérdés, amelyre nagyon is ellenzők nézeteket halhatunk nyilvánítani. Az a kérdés, mi-ben rejlik nagyobb haszon, abban-e ha az ökröt használjuk 6-8 évig, de megjavított állatpótban és legfeljebb fél éven adjuk el, mint ahogy vetjük, avagy abban, ha csak 3-4 évig használjuk, de kissé feljavítva, ugyanazon áron adhatjuk el, mint ahogy vetjük. Én azt hiszem, hogy az utóbbi eljárás hasznosabb volna a gazdára. Mi kifogás van a ma a gyors fejlődő piros-tarka ökrök ellen? Jól husz, nagy terhet továbbit, kissé lassu, nagy melegen felkészik a barzadában. Ez az utóbbi a legáltalánosabb panasz. Ha a magyar tehén borjót intenzívebb iszaplátnak, úgy hogy az három éves korára kész ökrök legyen, ennek következtében valamely tisztelet is megkíséreltlenők, következőképpen ennek is le kellene feleldni a barzadiba? Bizonyára nem, mert a tarka ökrök sem azért fekszik le, mintha tüdőjének kicsinyesége miatt túlságosan elfáradt volna, hanem azért, mert nincs azoh a nagy meleghez hozzászokva, mint egyhívősebb cghajhat szarvarmarjaja. Ellenben az a magyar szarvarmarja, amely it alakították ki kisebb tüdőjével és kisebb szarvával — mert ez is együtt jár — bizonyára nem fogja sokal a meleget kisebb tüdővel sem s ez átalakításnak összes hátránya talán az lesz, hogy rövidked ideig lesz használható, hogy 6-7 éves korában hízalódába kerül. Ez azonban nem hátrány hanem előny, mert az ökrök annál többet veszt értékből, minnél tovább jár, igazán az az ökrőrtartás igazán racionális majd csak akkor lesz, ha 3-4 évi használat után ugyanazon áron értékesítheti ökréit a gazda, amelyen vette. Mindaddig azonban, amíg a magyar ökrök csak 6 éves korára fejlődik ki teljesen, ez el nem érhető.

Én részemről tehát helyesnek tartanám, ha egész gazdaságunkban a magyar-erlyi szarvarmarja fejlődésének gyorsítására törekednénk s csak követésre méltó példának állítom oda azon utóbbi erlyi gazdákat, akik e tekintetben már is oly szép eredményeket értek el.

Kovácsy Béla.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Csélik István.

Állati hullasizt mint takarmány.

Németségországban 6 év óta hadat izentek a gyepmesteri intézmények, mert az állati ürülékványok egyik főtérjesztőjének tartják. Ugyanis az a primitív mód, melyet a gyepmesterek a hullák elvitelénél követnek, amennyiben lajtorjás talajlyan vagy közönséges parasztiok szállítását a dögtérre, mely alkalommal a testnyílásokon kiszivárgó nedvek az egész utat beszennyezik; továbbá a dögtérk ezelszerűlten megválasztása s hiányos bekerítés, minél fogva nemcsak kutyák és rókaik látogatják meg, melyek egész hullákat vagy hullarészeket kaparnak ki, hanem gyakran háziállatok is legelnek rajtuk; végre a gyepmesterek miveletlen és indolens szolgalméyzete, mely sokat változik és szabad bejárásal bír mindazon udvarok és istállókba, ahonnet hullákat szállít el, mindmegannyi eszköz a takony, szék és körpénész, léptene s a többi állati ürülványok terjesztésének. Ezért Németségországban már régóta az az észmélvő foglalkozás, hogy a hullákat oszkeribb módon szammissák meg. Bottinger pl. már 27 év előtt

arra tanított minket a müncheni állatorvosi iskolán, hogy az állati hullák egyedül ezelszerű megemésztésé módja az, ha magas hőmérséklet felhasználásával trágyát készítenk belőlük. Ez az eszmében azonban csak 6 év óta valószínűleg meg Németségországban, amennyiben ugyanis 6 év óta egyre nagyobb városok mellett a szomszédos falvakat és majorokat is hatáskörükbe vonó telepek keletkeztek, melyeknek ezek az állati hullák a hirtelen követelménynek megfelelőleg, a gazdák érdekeit kielégessé károsító módon, mint ahogy azt a gyepmesterei intézmény teszi, úgy földolgozni, hogy műtrágyával, vagy állati takarmánnyal leheszen használni.

Lássuk csak egészen röviden, hogy mikép működnek ezek a telepek, melyek a hatáskörükbe tartozó falvak és majoroknál többnyire telefonnal vannak összekötve.

Ha valamely faluban egy állat elhull, akkor jelentést tesznek róla a községháznál, ahonnet telefon vagy posta útján a hullaföldolgozó teleppel tudatják azt, mely utóbbi a hulla nagy-számúan megfelelő érczelék kibéltet ládászéri kocsival elhozhatja s föltöltőző helyiségében lenyomtatja a föltöltőzetet, az ill. nagy mennyiségű állatorvosnak jelentődést történik. Ha az állat ragályos betegséggel hullott el, akkor bőrtől együtt dogozzák föl, eltérő esetben pedig csak a húst, csontokat, zsíreket, gyomor- és bélartalmat, szóval az egész hullát, kivéve a bőrt.

A földolgozás különfélekor történhet, nevezetesen a Podewills-féle eljárásnál, a hulla szarvarmarjára, az első helyen említtet és pedig azért csak ezt, mert a megbeszélendő hullasizt is ezen eljárás szerint készült.

A Podewills-féle eljárásnál a hulla földolgozása egy vakpöncnyel ellátott, hermetikusan elzárható dobban történik, mely tengelye körül foroghat, s melyben egy vashegy van, mely a hullát és különösen a csontokat a dobb forgása közben szétzúzza. A dobb nagysága akkora, hogy 1-2 nagy hulla (menny 600 kg) férh. Ebben a dobban előbb 3 óra hosszat gözölök a föltöltőző hullát, aztán fórgatásba helyezve a dobot szétzúzzák azt, s most megállítják a dobot, hogy a zsír a szétfőt és összeszevezett hulla föltörszénen gyűljön össze, ahonnet lecsedése után újra forgásba helyezik a dobot, midtál a hulla annyira összeduzzad, hogy a következő szárítás alkalmával darabszerű porrá változik át, mely a pórközt kávédarára emlékeztet. Az összeszevezett hulla szarvarmarjára ugyanazt a dobbal történik, melylyel eddig köztölték, de azaz az eltéréssel, hogy míg eddig a dobb hermetikusan volt elzárva s a forró gőz közvetlenül a hullát érte, most kinyitják a dobot, s a gőz áthat az ürbe vezetik, mely a dobb külső förtéte s köpenye között van. Hogy a 7-9 óráig tartó szárítás alkalmával ellátnak gázok el ne buzóítsák a telep környékét, egy kondenzátor szokás alkalmazni, mely a gázokat megsűríti.

A hulla szárítását által mintegy 90% hullasizt és 5-6% hullasizt nyerhető. A hullasizt abszolút sterilis, mert a gőzítés és szárítás tulhivetett (130-155° C. hőmérsékletű) gőzzel történik, minél fogva még a ragályos betegségekben elhullott állatok hullasiztje is bátran használható trágyázási vagy takarmányozási célokra. Németségországban különben olyan kísérleteket is meggyőződtek arról, hogy a ragályos betegségekben elpusztult állatok hullasiztje teljesen ártalmatlan, am igen természetes is, mert oly bakterium vagy spórák nem ismernek, mely huzamos ideig elbírná a 130-155° C.-nyi hő.

A hullaföldolgozótelepek eddig csak arra gondolták, hogy a hullasizt mint műtrágyát hozták forgalomba, s a gazdák szívesen is vásárolták ezédra, mert a hullasizt foszforosan és nitrogénben is gazdag, mely az állatok mennyiségét egyenként mintegy 8% körül változik benne. Egyes állami intézetben azonban újabb takarmányozási kísérleteket is eszköz-

öznek a hullasizttel, s különösen malacokkal kipróbálva, bizonyos értelemben nagyon lényegremelődd takarmánnyának mondják azt. Ugyanis az erősen növekedő malacok és szilddk hálászak az állati erdeket takarmányok iránt, különösen ha azok asvány anyagokban is gazdagok, mely tekintetben pedig a hullasizt nagyon föltöltőző az amerikai húsextraktáryarókból származó húsizttel; pedig a sertések utóbbi iránt is elég hálászak, amírád a húsizt távolról sem képes a takarmány csonképődségét oly előnyösen befolyásolni mint a hullasizt.

Németségországban tehát ezidők ezélokra kezdik most a hullasizttel használni, s miután ez a takarmányozás körében a legáltalább újdonságok egyike, szabadon nekem az „*Illustrierte Landw. Zeitung*” mult évfolyamának utolsó száma nyomán egy ilyen takarmányozási kísérletéről a következőkben referálom:

A Jena szomszédországban lévő üzvényen földművelésik 1899 felettr 8-an gazdátan kocsától származó 10 drb hetes yorkshire-meiseni félvér malacot állított hízóba s azokat ivar és súly szerint két egyenlő csoportba osztva, 8 hónapig úgy hízaltta, hogy az egyik csoport hullasizttel, a másik pedig csak málak takarmányt kapott, de a takarmány mindkét csoport számára úgy választott meg, hogy az össztakarmány vegyi összetételében (táptartalmában s tápanyagában) alig mutatkozott eltérés. Ugyanis a tápanyag a 3 szakszerű beosztott hízalás alkalmával következőképp változott a két csoportnál:

Időszak	I. csoport		II. csoport	
	hullasizttel		hullasizt nélkül	
I.	1 : 4.44	1 : 4.61		
II.	1 : 3.88	1 : 3.85		
III.	1 : 7.35	1 : 7.45		

A hullasizttel tartott állatok takarmányát volt (kg):

	I. d. o. b. s. a. k.			
	I.	II.	III.	IV.
lefölőzött tej	11.0	14.0	10.0	
burgonya	5.5	28.0	20.0	
árpada	2.2	—	—	
lőbab	1.1	—	—	
föld diópogácsa	138	0.7	—	
hullasizt	0.0	1.05	0.5	

A hullasizt nélküli tartott szilddk kaptak (kg):

	I. d. o. b. s. a. k.			
	I.	II.	III.	IV.
lefölőzött tej	11.0	14.0	10.0	
burgonya	5.5	28.0	20.0	
árpada	2.2	2.1	1.0	
lőbab	1.1	—	—	
föld diópogácsa	0.275	2.1	0.75	

Meggyőződő, hogy a III. időszak kezdetén mindkét csoportból 2-2 szilddk levágotott, mi érthetővé teszi azt, hogy a III. időszakban miért kaptak a folyton súlyosbódo állatok kevesebb takarmányt mint előbb.

A szilddcsoportok elősünya következőképp változott (kg) csoport:

	I. csoport		II. csoport	
	hullasizttel		hullasizt nélkül	
8 hetes korban	60.5	60.5		
az I. idősz. végén	109.0	110.0		
a II. " " " "	348.0	360.0		
a III. " " " "	283.0	302.0		
a III. " " " " elején	434.0	452.0		
levágotó szilddk	151.0	150.0		

A súlyszaporodás tehát volt:

az I. csoportnál a II. csoportnál
373.5 kg. 391.5 kg.

A szilddk által fogyasztott takarmány pénzértéke:

az I. csoportnál a II. csoportnál
229.13 márká 2509.1 márká.

E szerint I. kg súlyszaporodás körül:

az I. csoportnál a II. csoportnál
61.34 fillérbé 64.08 fillérbé

A takarmány következőképp pénzértékkel vétetett írt számításba:

1 kg. leföldözött tej ára	7 fillér
1 - burgonya	36 "
1 - árpadara	135 "
1 - lóbab	130 "
1 - földidőpog.	165 "
1 hullásizt	150 "
A süldők vágószála (fodorhaj) és bélszir nélküli):	

I. csoport II. csoport
hullásizt

a III. időszak elején lev. 2 süldő 74-83% 76-66%
a III. végén 3 79-86% 77-81%

A kísérlet különben simán folyt le, mert az állatok mindig józónok ettek takarmányukat, sőt az I. csoportbeliek mögött falták a hullásiztet, így, hogy sokkal több hullásiztet is lehetett volna velük etetni, mint amennyit kaptak. A hullásizt továbbá nagyon előnyösen hatott az I. csoportbeli állatok étvágyára, mi valószínűen a hullásizt ásványi anyagainak tulajdonítható. Ezért úgy vélekedik a kísérletező, hogy a hullásizt esetleg jó szolgálatot tehetne akkor, ha az állatok táplálévközpénységét fokozni akarjuk, pl. ha a hizlalás lefolyását gyorsítani óhajuk. A III. időszak kezdetén levő 2-2 süldő sem kényeztetésből, hanem tisztán csak a kísérletező kíváncsisága miatt került ide előtt kés alá.

A hullásizttel táplált süldők a szobán forró kísérlettel valamit kevesebb jól gyarapodtak ugyan mint a másik csoportba tartozók, de ez kétségtelenül nem a hullásiztnek, hanem

ha az állatok több hullásiztet kaptak volna. Ebből a szempontból különösen akkor bír a hullásizt a süldőhizlalásnál fontossággal, ha a hizlalás sokáig akarjuk folytatni, mely esetben a hullásiztet elejét vehetjük az izmok túlságos elzsírosodásának; a hullásizt tehát arra képesíti a hizlalót, hogy a süldőket hosszabb ideig elhizlassa, anélkül, hogy az állatok túlságos elzsírosodását tartania kellene.

A hullásiztnek az izmok és csontok fejlődésére gyakorolt előnyös hatása azonban nemcsak a hizlalásnál, de az állatok fölnevelésénél is figyelemre méltó, és különösen a gyorsan fejlődő sertésfajtáknál fontos, mert utóbbiaknál gyakori az angol betegség (csontporfirózis), melynek kifejlesztését megakadályozhatjuk a hullásizttel. Így tehát azt mondatjuk, hogy kar lenne a hullásizt csak trágya gyanánt használni, mert a hullásizt igen becses takarmány is, trágyaértéke pedig utóbbi esetben sem vesz kárba, miután az állat testben végbemenő anyagcseréje uris nagyobbra, a trágya telepre juttatja a hullásiztben lévő növényi tápanyagokat.

A megbeszélés kísérlethez használt hullásizt következő vagy összetétellel bír:

emészhető fehérje 49-7%

emészhető zsír 16-8%

N-mensz. vonadék 4-1%

A hullásizt főbeeset tehát fehérje, zsír- és ásványi anyagokban való gazdagságában rejlik.

Cselkő István.

Némi eredményeket értek is el ezen a téren. Mint pl. a gőzsztánál, a járgányoknak motorokkal való helyettesítésénél, újabb a gazdasági magajáró uti lokomotivoknál. De ezek csak részlegesen oldják meg a fogatrosor helyettesítésének kérdését s mivel beszerzésük a használatuk csak jelentékeny tökébefektetéssel létesíthető, a középirtok a velük járó előnyökben, megfelelő befektetési tőke híján, nem részesülhet.

Annál nagyobb figyelmet érdemel *Parmiter* F. angol gazda és mérnök gazdasági lokomotívja, mely éppen a középirtokok számára készült azon czélból, hogy a drága igazsért jórészt helyettesítse. *Parmiter*, ki maga is középirtokos, tudatában volt annak, hogy a drága fogatos erő helyett előnyösebb lenne egy olcsóbban dolgozó olyan lokomotív, mely a szántás, behordás és fuvarozás munkáján nagyobb részt csakugy elvégezheti, mint az igazsért. O maga egyébként szösszerint a következőket írja gépről: „Mezőgazdasági fuvarozás volt talán-mánymunka vezető elve, mert e nélkül a legjobb gőztalajmivel rendszer is aránylag kevés értékkel bír a középirtokosra nézve, miután nem teszi őt képessé az igazsálatok erejének kímélésére s azoknak az aratási idejében nagyobb mérvű kihalásadásra”.

Parmiter lý irányú kísérletének s munkásságát siker koronázta, amennyiben gazdasági lokomotívja má alakjában, mint azt három év tapasztalat bizonyítja, teljesen bevált. E loko-

56. ábra. A Parmiter-féle gazdasági lokomotív mely szántásnál.

57. ábra. A Parmiter-féle gazdasági lokomotív ugalórnál.

az individualitás szerint változó hizékonyáságnak tulajdonítható; ugyanis igen valószínű, hogy a második csoportba tartozó süldők valamivel hizékonyabbak voltak mint az első csoportbeliek.

A csontképződést előnyösen befolyásolta a hullásizt. Ez választott malacok és süldők hizlalásán annyiban fontos, mert a szokásos takarmányfélékkel intenzíve hizlalt állatoknál gyakran gyöngök és görbék lesznek a lábak, miután a dara kevés meszes, a burgonya pedig azonkívül kevés foszforosav is tartalmaz; így tehát a daravál és burgonyával bővegesen táplált növendékkalakkal már a csontképződésre és a végtagok erőssedésére való tekintettel is cselezzéri hullásiztet etetni.

Legszembetűnőbb befolyással azonban az állatok humininségére volt a hullásizt, amennyiben ugyanis a hullásizttel táplált állatok tűmesebb húst, de kevesebb zsírt és hajat termeltek, mit legjobban azon lehetett észrevenni, hogy míg a hullásizttel táplált süldők izmai csak mérsékeltelen voltak zsírral átszőve, a másik csoportba tartozók húsja igen kövér volt. Azon hentesek is, kik a kérdéses süldők humininségének megbrátlására kérések fől, oda nyilatkoztak, hogy a hullásizttel táplált süldők húsát kivétel nélkül jobb s a fogyasztó ízlelésnek megfelelőbb mint a többieké. A hullásizt tehát határozottan előmozdította a husképződést és gátolta az izmok elzsírosodást, mi valószínűleg még szembetűnőbb lett volna akkor,

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: *Ig. Szporon Pál.*

A Parmiter-féle gazdasági lokomotív.

A mezőgazdasági izez számos terhei közt az igazsálatok beszerzési és tőkeje, azoknak fenntartása kiegészívlő egyike a legnagyobbaknak.

Míg a nagyirtok és kisirtok aránylag könnyebben viselhetik a terhet, az előbbi a nagyobb tőke és kiterjesztett gazdálkodás, utóbbi az olcsóbb felhasználás és jövedelműbb kihizáltság következtében; a középirtok, melyet a viszonyok kényesítő hatalma mindinkább a beltérjesség felé szorít, nemcsak hogy nem könnyíthet e terhen, de mindinkább kénytelen azt nagyobbitani. A beltérjesebb gazdálkodási rendszerrel szaporodik a munka is, különösen a fogatrosor munkája s így az igazsálatok beszerzési és fenntartási tőkeje is növekedik. Mison természetesebb tehát, hogyha a drága fogatos erő valami olcsóbb gépjérvé lenne pótolható vagy legalább jórészt helyettesíthető, jelentékeny töke szabadulna fel a középirtokosság kezén, melyivel a drága igazsálat helyett más, több hasznót hajtó befektetés volna eszközözhető.

A fogatrosorének gépjérvé való helyettesítése már régibb idő óta foglalkoztatja úgy a gazdákat, mint a mezőgazdasági gépjárgyárosokat.

motív egyaránt felhasználható talajművelésre és fuvarozásra s így az igazsért a két legnehézebb munka alól képes jórészt felszabadítani.

Szerkezetére néve a lokomotív — mint azt a mellékelt ábrák mutatják — általában hasonlít az u. n. utimozdonyokhoz, amennyiben a kazán és gőzgéprendezés itt is ugyan, annál amazoknál taliható. Van azonban egy része, mely a közönséges utimozdonyoknál nincs meg, az a gép hátsó tengelyére húzott *borított járhenger*. E borított henger teszi, első sorban a Parmiter-lokomotívot használható, jó gazdasági lokomotívra.

Köztudomású tény ugyanis, hogy az utimozdonyok — eltekintve a beszerzési költségektől — főleg azért tudnak elterjedni a mezőgazdasági szolgálatban, mert járóműviük a reájuk nehezőző nagy súly következtében csak száraz, szilárd és jó úton működhet rendszeresen. Milyelt a nagy, nehéz gép puhább talajra, felázott földre, rossz útra kerül, már csak erőfeszítéssel mozoghat tovább, sőt nem ritkán el is akad. Már pedig a gazdaságban csak olyan utimozdony lesz igazán jó használható, mely ugyanazon utakon és helyeken, hol a közönséges gazdasági igazsálatok élják, szintén eljáratni ugyanakkor, mikor a szökér. Az őszi és tavaszi vizek idején, vagy a téli síkos utakon se legyen a géppel való fuvarozás lehetősége kizárva. Vegre ami a földol, ne legyen a gazda kénytelen a beszerzett uti loko-

motív miatt esetleg nagyobb költséggel utakat rendezhető, hidakat, átjárókat újra építheti.

Parmitter lokomotíva megfelel fenti kívánalmaknak s nemcsak teljesen megbízható szántógép, hanem haszonnal alkalmazható fuvarozó-gép is, mint az a következőkből látható:

1. Parmitter gazdasági lokomotíva mint gőztalajmivelőgép.

A gőzrel való talajmivelésnek tudvaleg költéje módja van. Az egyik az, mikor a gőz vagy erőgép közvetlenül húzza maga után az illető talajmivelő eszközt, tehát azzal együtt jár. A másik mód pedig az, mikor a talajmivelő eszköz sodronykötekek segítségével húzzák útjában, míg az erőgép vagy erőgépek a megmivelendő terület valamely pontján vagy szélén állanak fel s mozgognak tovább a munka folyamataként megfelelően.

Az első mód szerint mindenesetre olcsóbb volna a gőzrel való talajmivelés, mert nem lenne szükség a költséges sodronykötekek berendezésére és tartozékaira. Csakhegy ez a módja a gőztalajmivelésnek eddig többféle okokból nem sikerült. Legelső sorban nem sikerült azért, mert az illető erőgép, mozdony csak száraz, szilárd s lehetőleg egyenesen felületű talajon

azért volt megfelelő, mert az illető mozdony aránylag keskenytalpú kerekeknek érez. Ezek a kemény földön is könnyen szembetűnő nyomokat hagytak, melyeket, ha a gép után járó szántó eszköz fel is szántott, az meglászott a barázdákban. A szántás nem egyenesen az ilyen gépek után, meglászták a gép útja, a barázdák nem egyenesen tömtek. Ez, ha a telire barázdán heverő szántással nem is nagy hiba, de mindenesetre nem kivánatos az olyan szántással, melyet vetés követ.

A Parmitter lokomotív nem kereken jár szántás közben, hanem — mint az ábrákból is kivehető — széles, rovátkolt járóhengeren. E henger a felszántandó vagy felállandó földszület egész felületét egyenesen nyomja le. Külön barázdá-nyomot nem hagy maga után, tehát a gép után működő talajmivelő eszköz, egyenesen lenyomott talajt mívelven meg, abban egyenesen munkát is végez.

Az eddig használt közvetlenül működő ily gépek munkaközben puhább talajra érve, mélyenlevőnek kerekükkel, sőt süppedős helyen meg is sülyednek, megakadnak s nagyobb erőlködni után szabadulnak ki. Ez ugyan a száraz nyári időben ritkaság számba megy, de annál gyakrabban előfordul tavasszal és ősszel különösen a hullámos felületű táblák melyebb helyein.

A vele végzett kísérleteknél 1:10 arányú emelkedésen is szántott 3 barázdás ekével 6" mélyen.

A mellékelt ábrákat nézve, az 56. sz. ábrán, mely a gépet melyből szántás alkalmával mutatja, látható, hogy a jobboldali hátsó járókerék le van húzva tengelyéről. A többi ábrákon ugyan rajt van a gépen a két hátsó járókerék, de azért a gép mégis a hengeren jár. Ennek a berendezésnek az a czélja, hogy akkor, mikor a gép nagyobb terhet húz vagy rosszabb utakon kénytelen járni, a széles hengert használja. Jó uton, könnyebb teher alatt, mikor nem kell ott tartani, hogy a kerekek elvágják, a hengerre nincs szükség. Tehát az utak s a végzendő munka minősége szerint választható meg a járómű, minek viszont az az előnye, hogy kedvező viszonyok közt nem kell a gépeknek a nehéz hengert mozgatni s így kevesebb tüzelőanyagfogyasztás mellett is gyorsabban járhat.

A gép szerkezetének többi része az ábrákról elég világosan kitűnik. Hengerkarzájának két oldalán egy-egy vastag uton van felfüggesztve, melyek közül a jobboldali a gépet vezető egy vagy két munkás számára szolgál állóhelyül s egyuttal a tüzelőanyagot is — közösen — tartalmazza. A baloldali tartóban, melynek úrtartalma elég nagyra van szabva,

56. ábra. A Parmitter-fele gazdasági lokomotív tar- (46résen).

59. ábra. A Parmitter-fele gazdasági lokomotív kultivátorral végzett tarló-felérésnél.

képes dolgozni. Másodsorban nem sikerült azért, mert a végzett munka minősége és mennyisége nem minden esetben kielégítő.

A másik mód, bár munkamennyiség és minőség dolgában kielégítő eredményeket ad, a velejáró nagy befektetési tőke és izem-költség csak korlátolt mennyiségben teszi elérhetővé.

A Parmitter-lokomotív mindkét gőztalajmivelési módra egyaránt alkalmazható.

Mint közvetlenül dolgozó erőgép, a hozzá akasztott talajmivelő eszközt maga után húzza, mint közvetve dolgozó pedig sodronykötekek segítségével vonja az illető talajmivelő eszközt. Hogy miként dolgozik a Parmitter-féle lokomotív a közvetlen talajmivelésnél, azt az 56., 57., 58. és 59-ik ábrák mutatják. Az illető talajmivelő eszközt a gép nagy járóhengerre mögött keresztirányba akasztják, megfelelő munkamélységre beállítják, mire a gép megindul a kívánt irányban s épp úgy húzza az eszközt tovább, mint az igaséros. Maga a munkamódsz s annak megoldása tehát nagyon egyszerű.

Ami az ílymódon végzett talajmivelési munka minőségét illeti, az csak olyan jó, sőt talán jobb is némely esetben, mint az igaséros által végzett munka. Az eddig használt és gyártott közvetlenül működő gőztalajmivelő-gépek legtöbbször a munkamennyiség ugyanis

A Parmitter-lokomotív, mivel széles hengeren jár, sokkal kevésbé (van kivéve a meg-sülyedés eshetőségének. Miután a gép főszála a hengerre nehezedik, ez pedig azt nagy felületre osztja el, nem egykönnyen állhat elő, még púha, ázott talajon sem, hogy a gép meg-sülyödjön.)

Míg az eddig közvetlenül dolgozó gőztalajmivelő gépeknek aránylag nagy súlytal kell bírniok, hogy az utánukjövő talajmivelő eszközt a nehéz, kötött talajban, vagy lejtőn fel vagy felázott, csuszos felületen vontathassák, addig Parmitter gépe aránylag kevés önsúly mellett — 6 HP. ily gép 6¹/₂ tonna súly — is nagy vonóerővel bír. Az előbb említett gépek ugyanis aránylag kisebb felületen érintkeznek a talajjal s így a surlódás is kisebb, tehát a vonóerősség is csökken, holott a Parmitter-lokomotív aránylag nagy felülettel jár, hengerének keresztirányból jól belekapaszkodhatnak, a talajba s ezzel aránylag kevés önsúly mellett is megvan a nagy vonóerősség. A csekély önsúly pedig csökkenti a megcsúszás lehetőségét. És ez az oka annak, hogy a Parmitter-lokomotív mint mezőgazdasági lokomotív oly jól bevált. Könnyű, tehát puhaföldön is eljár, széles alapon mozog, tehát a rossz dűltöketan is járhat, jól húz, tehát sikos, lejtős helyeken is használható.

hogy a gép hosszabb időn át működésben maradjon — van a víz. Rendes körülmények közt annyi vizet hord magával a gép, hogy vízhozó kocsira szükség nincs. Ha napokon át dolgozik esetleg ugyanazon területen, akkor utána akasztható egy vízhozó kocsit, melyből szükség szerint ellátja magát a gép vízzel. Külön vízhozás és gépház felesleges.

Hajtóműve általánosan megegyezik a rendes utikomóhólok hajtóművével és ugy van elrendezve, hogy vele tetszés szerint vagy a járóhenger vagy a hátsó kerekpár hozható működésbe. Maga a gép kétféle nagyságban készül és pedig 4 és 6 név. lóerőre.

Mindkettőnél a szerkezet ugyanaz, csak-hogy a 6 lóerős nagyobb munkabírás. A gőz-gépek compound rendszerűek.

Ami a Parmitter-lokomotív munkáját a közvetlen szántással illeti, arra nézve az alábbi adatok szolgálhatnak felvilágosítással. Maga a szántás ez esetben éppen úgy történik mint az igerővel való szántás, tehát forgókkal, kiserészt.

A gép a forgókon — mint azt a kísérletek bizonyítják — helyesen megválasztott kör-méretű készülékek segítségével csak oly könnyen fordul és áll be az új barázdába, mint az igaséke.

Munkabírására vonatkozólag a közvetlen

szántást illetőleg a következő adatok állnak rendelkezésre:

Könnyű és közepékötött talajon, keverő vagy vetőszántásra a 6 lóerős gép naponként 6 acre-t (4³⁴/₁₀₀₀ kat. hold), néhez kötött talajon 4 acre-t (2¹²⁸/₁₀₀₀ kat. hold) szántott leg 8" (22 cm) mélyen. Tarlófűrészorák megfőlelőden többet végez.

Vezetésére a közvetlen szántásnál két emberre van szükség, az egyik utközben fit, a barázdák végén ki- és beemeli az ekéket, míg a másik kormányoz.

A munkaköltségek beleszámítva a munkások, szón és olajárát, a rendes szántásról acreként (124 [-0] 496 koronába, a mélyművelésnél 656 koronába került a látható).

Az 38. sz. ábra a gépet kultivátor előtt mutatja be. Ily munkánál a gép munkabírása naponként felmegy 8—10 kat. holdra is.

Mint az előbbiekből látható, a közvetlen talajművelési munka a Parmiter-lokomotíval meg van oldva. Magától értődik, hogy nemcsak a szántást és a kultiválást lehet vele végezni, hanem a talajművelési munkák többi részeit is, tehát a boronálást, hengerezést és grubberozást. De ezekre, az utóbbi munkát kivéve — Parmiter nem használja gépet rendszeresen, annyaniban az más irányban hasznosabban alkalmazható mint ezen, rendszerint

be, hogy az csak a sodronykötődobokat hajtja. Egyébként pedig az elrendezés úgy történik, mint az egylokomobilis körülírófogó talajművelő rendszerénél. Csakhogy itt még az az előny van meg, hogy a gép beállhat a felszántandó területre s középben felállva, maga előtt dolgoztatja a talajművelő eszközt addig, míg egészen közelébe nem jutott. Ekkor imént hátrább megy, feláll a neki kedvező helyen s folytatja munkáját. Azzal, hogy a gép beemelt a felszántandó területre s hogy két dobrolt oszthatja le a kötelet, képes félányi kötéllal akkora területet befogni, mint a régi körülírófogó rendszerénél lehet, vagyis 16 acre (11²⁸/₁₀₀₀ kat. hold befogására nem 1600 yard (1450 m), hanem csak 800 yard (728 m) kötéltre van szükség. Ennél a munkánál a gépen csak egy ember van, a másik a talajművelő eszközt vezeti. A gép munkabírása így kevesebb ugyan, mint a direkt művelésnél, de miután rendszerint csak grubberozásnál dolgozik így a munkabírási, tekintve a grubber munka 'szélességét', majdnem annyi, mint a rendes szántás, sőt könnyűbb talajoknál több is. A féltály itt mindenesetre az, hogy a talaj sípdedékes nedves állapota nem képezhet akadályt a megművelésnél szemben.

A Parmiter-lokomotív tehát mint talajművelő erőgép megállja helyét.

Hf. Sporen Pál.

gondos megválasztásával, a kidolgozás alaposágával és részletezésével, a hazai viszonyok állandó szem előtt tartásával, világos és magyar stílusúval az újabb gazdasági irodalom legkiválóbb munkáját képezi.

Cserháti mint tanár és a növénytermesztési kísérleti állomás vezetője több mint egy évtizeden át gyűjtötte az adatokat: nagy munkájának megírásához. De ezeket az adatokat nem a külföldi irodalom igazán teljes termékeiből vette ki, hanem a magyar mezőgazdasági gyakorlati mezején szedte össze. Évenként száz és száz gazdával érintkezve, száz és száz kísérletet véz, száz és száz tapasztalatról értesítve, a magyar mezőgazdasági növénytermesztési viszonyainak oly alapos ismeretere telt szert, amióhőre másnak alkalmá sem lehet. És az épen Cserháti könyvének legnagyobb erőssége, hogy az elmondottakban nemcsak állandóan szem előtt tartja a hazai viszonyokat, hanem minden fontosabb esetben hivatkozik az egyes helyeken és különleges viszonyok közötti felt. tapasztalatokra, úgy, hogy ezzel mintegy átmegy a ellenőrzésre adja meg a megfelelő utbaigazítást s illetőleg az elmondottak helyességét élő példakál igazolja. Általában rendszere induktív. Tapasztalatait adja elő és ezekből vonja le az általános értékű szabályokat, nem pedig felállított elmélethez szabja ta-

60. ábra. A Parmiter-féle gazdasági lokomotív közvetett talajművelésre felszerelve.

61. ábra. A Parmiter-féle gazdasági lokomotív sodronykötővel grubberozva.

kevesebb erővel is gyorsan végezhető munkánál.

De bármínő előnyöknek lássák is a Parmiter-lokomotív, mint közvetlenül működő géztalajművelő, az mégsem használható minden alkalomkor ezen működési módja mellett. Vanak esetek, mikor valamely terület megművelése már nagyon kívánatos lenne, de vannak rajta oly helyek, részeket, melyekre géppel rámenni nem lehet, vagy nem előnyös. Különösen áll az a grubberozásnál, mikor az összes felszántott terület tavasszal vetés előtt meggrubberozandó. Gyakran megesis, hogy az illeto terület egyik-másik része még oly puha vagy nedves, hogy az a gépet, vagy nem bírja meg, vagy ha meg is bírja, ott a gép több kárt esálna, mint hasznot. Parmiter erre az eshetőségre is gondolván, gépet úgy szerkesztette meg, hogy azzal a talajművelési munkák köztve is, sodronykötő segítségével végezhető.

A Parmiter-lokomotív a közvetett talajművelő munkára úgy szereltek fel, mint azt a 60. és 61. sz. ábrák mutatják. A gép két hátsó kerekének helyére két sodronykötődob jut, melyekről a talajművelő eszközt házó sodronykötőek a gép első kerekét elő fektetett talpra szerelt vezető korongon át jutnak a megművelendő terület két szélén elhelyezett hornyokocsikra s onnan a művelőeszközöz.

A járómotív hajtó szerkezetet úgy állították

Könyvismertetés.

Általános és különleges növénytermesztés. (II. kötet: Különleges növénytermesztés.) Irtá és a földműv. miniszter támogatásával kiadta: Cserháti Sándor. 153. ábrával a szöveg közt. M.-Ovár 1901. Ára 9 korona.

Még mult egy éve, hogy Cserháti nagy munkájának első kötete az általános növénytermesztés megjelent s a tudós szerző máris bevallotta ígérletét, amídon most második kötetként a különleges növénytermesztésről szóló részt közrehozsátotta.

Egy ilyen nagy összefoglaló és vezérfonalat képező munkának ismertetése és bírálata általánosságban nem tartozik a legkönyvebb feladatok közé, mert lelkiismeretesen kell mérlegelni mindent, még a legkisebb részleteket is az igazságos vélemény kimondása előtt, mivel mint jól tudjuk, a mezőgazdasági növények természetének sikerére sokszor jelentéktelennek látszó apró részletek elhatározó befolyással bírnak. De különösen mérlegelni kell azt, vajon a szerző a hazai viszonyokat teljesen ismeri-e, így különbe vétve minden tekintetben, mert a legszebb theorikák a viszonyokkal ellentétben állanak, a gyakorlati életre nézve tulajdonképen elvesztik minden értéküket. A jelen esetben szerencsére az ismertetés és bírálat munkája a legkönyvebbnek bizonyult. Cserháti könyve helyes beosztásával, a tárgyak

pszalattjai ismertetését. Ezzel a rendszerével teljesen meggyőzi képes.

Cserháti különleges növénytermesztése 6 fejezetben tárgyalja a gabonaféléket, a hüvelyeseket, gumós- és gyökényövényeket, az olajosövényeket és a kereskedelmi növényeket. Ezen fejezetekben minden egyes növényről, melynek a hazai mezőgazdaságban csak némi jelentősége is van, fontoságának és jelentőségének megfelelőleg több-kevesebb részletezéssel foglalkozik úgy, hogy a könyv minden gazdának a legjobb és legbiztosabb vezérfonalát képezi a mezőgazdasági növények természeténél. Kezdi gazda éppoly hasznossal veheti kezébe, mint a gyakorlatban már tapasztalatokkal bíró, mert az előbbi biztos utbaigazítást nyer minden egyes növénynek igényéről és természetéről, az utóbbi pedig impulzust és további ósztöngést kap természetének tökéletesítéséhez és ezzel a lehető legnagyobb jövedelem előállítására való törekvéshez.

Ki kell emelnünk azt is, hogy Cserháti a most megjelent különleges növénytermelésében az általános elveket csak érinti, az egyes növényeknél csak a legfontosabb részleteket és csak a legfontosabbakat látszik — fejtegetni az általános elveket, hanem nagyon helyesen az általános növénytermelésben elmondottak alapul véve, csak az egyes növények természeténél jelentkező különleges természeti viszonyokkal és természeti módozatokkal foglal

kozik. Ezen rendszer mellett ekerült az ismétléseket és a hosszadalmasokat, anélkül, hogy ez a részletesség rovására történne.

Cserháti munkája büszkeséggel tölthet el mindenkit, akinek a magyar mezőgazdaság fejlődése szívén fészki, mert nemcsak azt bizonyítja, hogy a mi hazai szakembereink, ha a külföldi eszközök rendelkezésére állnak, teljes mértékben képesek magas hitvátsáknak megfelelni, hanem azt is, hogy olyan szakembereink is vannak immár, akik a legelőhaladottabb mezőgazdasági kulturális bíró idegen államoknak is diszre válhatnak, akik nem elégségen meg azzal, hogy állásuknak nehéz köteleseit a káthédra teljesítik, hanem tudományuk és bő tapasztalataik tárházát, munkáit és fáradságát nem kímélve, jutalmát nem várva a megszégyesült körök számára feltárják és hozzáférhetővé teszik, hogy ezzel a hazai mezőgazdaság ügyét előmozdítsák.

A tudós szerző megette köteleseit, a gazdák kiváló munkáját közelebbsajította. A mezőgazdaságban fordul meg, hogy e munkának az igazi gyümölcsje is megismerem. Fogasák és tanulmányozók gazdátársainak a kitűnő művet, mely a gazdálkodás tudományát foglalja magában. Tamjanak belőle, hogy termelésüket tökéletesítsék, jövedelmüket fokozzák. Mert tisztában kell már egyszer a magyar gazdának is fönnie aziránt, hogy a mezőgazdasági termelés keszterve munkájában, a leghatalmasabb fogyer a boldogultára a szakismeret, amelyet igaz, tapasztalati útján is meg lehet némi részben szerezni hosszú évek sorának veretjéke küzdelme, számos csatlódások és sokszor anyagi vesztéseké útján, de a jó könyvekbeli rövid idő alatt, aránylag csekély fáradsággal, mások tapasztalatai alapján sokkal tökélethebbre érhető el a szakmeret, amelyet meg mindig úgy sokan megalközhetőnek tartanak a gazdálkodás terén.

Amidőn a fentiekben vázlatosan ismertetült inkább az irányát, értékét és jelentőségét Cserháti most megjelent különleges növénytermelésének, nem állhatjuk meg, hogy a magyar gazdák nevében elismerésünket fejezzük ki a szerzőnek teljesített munkájáért és köszönetünket a földművelésügyi miniszter urnak, hogy segítségével a mű megjelentése lehetővé tette. És nem adhatunk jobb tanácsot olvasóinknak, mint azt, hogy szerezék meg minél többben és forgassák mindennapi olvasmányuk. Nemesak hasznót fognak belőle látni, hanem élvezetét is fognak benne találni.

A csinosan kiállított könyv ára 9 korona. Szerkesztőségünkönél is megrendelhető. ■

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

OMEG. Közleményei.	577
Riásztás.	578
Könyvismeret.	583
Tárca.	
„Bus az magyarnak élet”.	578
Dohánytermesztés.	579
A dohány termesztés Romániában.	579
Állattenyésztés.	
A XVIII. tenyészállatvásár díjversenyei.	582
Miért nem bízó a magyar-erőlyei szarvasmarha.	582
Takarmanálya.	
Alföldi hulladék mint takarmány.	584
Gazdasági gépészet.	
A Pármier-féle gazdasági lokomotív.	585
Keresek.	588
Gyökerelem, térsége.	590
Szerkesztői üzenetek.	591

A „Köztelek” legközelebbi száma a husvétii ünnepekre való tekintettel, nem szerdán, hanem csak szombaton, április 13-án fog megjelenni; s ezért mai számunk a rendesnél bővebb tartalommal jelenik meg.

Meghívó

a „Mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézeté”-nek Budapesten 1901. évi április hó 14-én, vasárnap délelőtti 10^{1/2} órákor a „Köztelek” nagytérmeiben tartandó

VIII-ik rendes közgyűlésére.

Tárgytervezet:

1. Énki megvnyit.
2. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Az igazgatóság jelentése és az 1900. évi zárszámadás és a mérleg bemutatása.
4. A felügyelő-bizottság jelentése.
5. Határozathozatal a zárszámadás és mérlegre vonatkozólag.
6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság képzéséről.
7. Esztelges indítványok, melyek az alapszabályok 31-ik szakasza értelmében a közgyűlést megelőzőleg két héttel az előzőnek írásban benyújtandók.

Budapest, 1901. április hó 1-én.

As igazgatóság.

A királyi a gazdasági munkásokért. A magán és családi föld főigazgatója *Cserkék* Emil báró értesítette Darányi földm. minisztert, hogy ő Felsőge folyó évi március hó 28-án kell legelső elhatározásával az „Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszövetkezet”-nek a legelső családi alaplóból 6000 koronát megelőzőt adományozni s egyben elrendelni műelőzetat, hogy a családi föld birtokainak másféle nyugdíjellátásra igényvel nem bíró alkalmazottjai a szövetkezetbe felvétsenek. Ő Felsőlegnek a nagyelkü elhatározása bizonyára nagyjelentőségű esemény a munkásipártár jövőjére nézve, mert ezzel ő Felsőge a gazdasági munkások és cselédék érdekében alkotott ezen humánus intézmény iránt nemcsak jóakarattal fejezte ki, hanem a humánus intézmény támogatására oly fényes példát nyújtott, amelyet bizonyára lelkesedéssel fog követni mindenki. Itt említhjük meg, hogy gróf *Széchenyi* Pál 1000 koronás alapítványi összeget nyújtott be a munkássegítő-pénztár javára.

Budapesti Központi Tejesarnok Szövetkezet. A Budapesti Központi Tejesarnok Szövetkezet igazgatósága megbízatás az ősi közgyűlésen tudvaleg az ön kijelentésével fogadta el, hogy a szövetkezet ügyének beható tanulmányozása után, az év folyamán meg értekezletet és rendkívüli közgyűlést fog egybehozni, amelyen az ősi közgyűlés folytatódni fog. A Budapesti Központi Tejesarnok Szövetkezetet betervezték a szövetkezet tagjai elé, ügyek állásáról és a jövő kilátásáról tájékoztatni fogja. Ezen rendkívüli közgyűlés é. hó 11-én d. e. 10 órákor Budapesten a vármegeyház térmeben fog megtartani és értesülések szerint az igazgatóság, azon kellemes helyzetben van, hogy eddigi tapasztalatai alapján, a jövőt illetőleg teljesen megnyugtató képet tárhat a szövetkezet tagjai elé.

A Budapesti VIII. díjlovaglás tervezetnek helyesbítése. A folyó évi budapesti díjlovaglási, díjgratáris és jeu de barre-verseny nem esztőrtökön május hó 23-án, hanem pénteken május hó 24-én fog megtartani. Ebből kifolyólag a díjlovaglási jelenetköz május hó 23-án d. e. 10 órákor tartanak lovaglás a hirdetőbizottság előtt előlovalgást. Ugrasznap, tehát május 23-án d. e. 10 órákor a Fattersall iródjában történend a versenyzőknek esztőrtökba való beosztása, valamint a csoportok és az ugratás sorrendjének a versenyzőkkel közlése. Egyebekben a kiadott tervezet teljes érvényben marad. A verseny nap változtatásának oka az, hogy május 23-án, Sopronban, az ottani

tiszti verseny-egyesület rendez előtűtatást, Ferecz Ferdinánd és Ottó főherczug urnak ő eszt. és királyi Fenségeinek partfogása alatt.

Az őrségi forgalom reformja Franciaországban. Most, hogy a szenátus a francia gazdák által oly kedveltlenül fogadott Bons díjimporton törvényjavaslatot elvetette, a francia kormány az őrségi forgalom reformja gondolat és máris egy törvényjavaslatot fektetik a francia parlament elé, amelyet indítványképpen a kormány adott be. A jelenleg érvényben levő őrségi forgalmi törvény szerint a behozott buza 6 heti vámtámogatás, de az s nemcsak az importáló maga, de az is fizetheti, akire ezadva van, ami a lisztexport fölönossága következtében nem is jár néhez ségtelen; úgy hogy tényleg nem is izetik azt kézzepénzen soha. Az új törvényjavaslat szerint a vámot ezentul az importáló molnár közvetlenül tartozik fizetni és ez vissza lesz fizetve a liszt-kivétel alkalmával az adóváltati útján. A francia gazdák a javaslat első részét helyeslik, a második részét pedig megtiltják tartanak, hogy ezek a visszafizetéses ágazatok fognak okot szolgáltatni. Azt óhajtják tehát, hogy ez a vámvisszatérítési papír ne legyen átruházható és hogy a kivétel a lehető legrovidebb határidő alatt legyen foganatosítva.

A belterjes gazdálkodás. Nem csupán a mezőgazdaságunk, de az egész magyar gazdasági életnek egyik legfontosabb kérdése az egyelőre szentesítéséből való kibontakozás a belterjes kulturára való áttéréssel. A kérdés állandóan napirenden van a sajtóban, a törvényhozás vitáiban s a gazdák szakszerveletinek tanácskozásain. A belterjes gazdálkodás ügyét szolgálják a kormány által kinevezett vándorló szaktanárok, akik az országban szülőbőző vidéken, így a felvidéken és Erdélyben a len- és a komlótermesztésben ottakták ki a gazdákat. Hogy a vándor-szaktanári intézmény bevált, tanúság rá az is, hogy a földművelési miniszter Kolozsváry komlótermesztési és Kassa-termesztési új szaktanárokat nevezelt ki. Nagyon kedvező jelnek veszzük, hogy Kaposváry szaktanárnak az őrségi államok szaktanárt kapott földművelési miniszterétől. A földművelési miniszter által nemrég közzétett jelentés szerint a szövetkezetek azzé tudvaleg a Dunántul érte el legszebb eredményeit. Az új szaktanárnak kinevezése valószínűvé teszi, hogy a jövőben az eddigiénél is biztatóbb, nagyobbabbszámú eredményeknek nézünk elébe.

Tenyészállatok állami díjazása. *Darányi* földművelési miniszter tenyészállatok díjazására 45,320 koronát utaltványozott. Állattenyésztésünk fellendítését mindenesetre jellemzi e körülmény; há évvel azelőtt mindössze 8000 koronát fordított a földművelési miniszter tárczájából a kisgazdák tenyészetésének emelésére. Ez évben csupán a tenyészállatgondozók maguk 4500 koronát jutáltak kapnak.

Magyar képviselők Mexikóban. Mexikóba tartózkodó hazánkfa Bánó János ur tudatta velünk, hogy három mexikói társulva, egy magyar kereskedelmi ügynőskézt állított, amelynek célja magyarországi természeteknek és ipari czikknek közvetítése, viszont oda való terményeknek Magyarországra való irányítása. Felhívjuk tehát t. tagjaink figyelmét arra, hogy a hazai termények értékesítésére törekedjenek. Különösen a szibériai vajforralom bontotta meg örösen a rendet, előnyére a vajkereskedeleme, a mennyiben Szibériából ma még ezüstvenetok szállítanak vajjat úgy a belföldi, mint a külföldi piacokra. A szibériai részekben több mint 250 tejgazdaság működik már s ezek a gazdaságok közel 1 millió pud (egy pud = 16 38

kgz.) vaját produkálnak. Ennek a produkciónak fő szálaléka igen jó és jó kvalitás vajból áll, míg 30 százalék közép, és gyenge minőségű. A gyenge minőségű vaj természetesen nem kerül exportra, mert az lobbnyire olajos ízű, sőt kesernyés is a rossz kezelés miatt, a miben a produkció részéül. A szibériai vajtermelésnek nagy jövőt lehet jósolni, foltéve, hogy a további fejlesztésre nézve meg lesz a megfelelő szakértő és meg lesz a szükséges tőke is. A kül-földre Oroszországból 1897-ben 520,000 pudot, 1899-ben 572,000 pudot, 1900-ban pedig a januártól—novemberig terjedő 10 hónap alatt, 1900-ban pedig ugyancsak 10 hónap alatt közel 1,100,000 pudot, tehát máris megkétszereződött az export, a kivitelben szerepelt vaj tulajdonoság Szibériából tartáznak.

Bor és szőlőterményekben való szállítása. A német vasutak tarifa és forgalmi bizottsága I. évi február hó 14-én tartott ülésében az érdeklét körök kezdeményezésére megállapította azon anyagok jegyzékét, melyek tartánykocsikban szállíthatók és ezek közé felvette a bort és a betaposott, zuzott szőlőt is.

Munkálások építése. A földmívelésügyi miniszter Hódmező-Vásárhely városában építendő munkálások céljaira 10,000 kor. államségélyt engedélyezett. A miniszternek erre vonatkozó leírata élekt örömet keltett a városban a szociális munkások között is. A lakásokat a város támogatásával 150 négyzetleges parcellákban építik 15 évi részlet-törlesztéssel.

Tenyészbika- és üsző-kiállítás. Az Abauj-tornavármegyei gazdasági egyesület április 3-án tenyészbika- és üszőkiállítást rendezett. Gömör-, Szepes, Sáros, Zemplén, Borsod és Abauj-torna vármegyek vettek részt a kiállításban, a melyen leginkább a pizgauai, szimmentali és magyar faj dominált. A pizgaui faj bíráló-bizottságba Widder Mór abaujszéplaki földbíró-tornásoknak csoportos kiállítását díszlevelet és első díjat, Pukoj János tornai földbíróknak a másodikot, Mogy Antal győgyéri földbíróknak a harmadikat, Kovács Géza nádásdi és Schell Gyula nagydiáni földbíróknak a negyedik díjat ítélte oda. A magyar faj tenyész-tőredt díszlevelet kaptak: báró Senyvey páczini és gróf Forgách mánoki uradalmai. Tenyészbika-díjakat 20-an kaptak.

A Karszt befűtása. A földmívelésügyi miniszter avgöb, hogy előmozdítsa, a fűmelt kopár területek befűtását, elrendelte, hogy a fűmelt állami csemetekertből a fűmelt telek- és erdő-tulajdonosoknak megfelelő számú csemetét bocsássanak a rendelkezésre. A fűmelt városi hatóság hirdményt tett közzé, melyben tudatja, hogy a csemeték, előleges bejelentés mellett a csolasi csemetékert vezetőségénél kaphatók, ahol a csemeték fajaira is felvilágosítással szolgálnak. A grobovának a földmívelésügyi miniszter a napokban 254 darab különféle gumiölelésű kűdteit, melyet most osztanak ki az ottani kerttulajdonosok között.

A székesfehérvári konzervgyár úgyz újabb akcióz folytatja jobbra fordult. Folyó évi február hó elején Zichy Jenő grf. előnlökte által Budapestben értekezlett tartották, mely azon újabb tervet tette magáévá, hogy a Tschur-

tschenthaler-cég ajánlatának mellözésével egy magyar részvényársaság alakuljon. Egy szűkebb-körű bizottság küldetett akkor ki a finansziálé el-munkálatok végzésére. Ez a bizottság munká-latait befejezven, most számla be müködésé-ről a teljes értekezletnek. Az eddigiek szerint a szükséges 500,000 korona alapítke körül-belül már együtt is van, amennyiben egy buda-pesti tőkepénzes 200,000, helybeli jegyzékek 100,000, a Tschurshenthaler cég 150,000 koronát jegyeztek.

Marhabevitellé tilalom Németországba. A ragados tüdőlobnak jelenlegi elterjedésébe-mértén és a német kormány által folyó évi márczius hó 22-én 99. sz. által küzöttelt ki-mutatás szerint a szarvasmarhának Német-országba való bevitelre a ragados tüdőlob eset-leges behurcolásának veszélye miatt ez idő-szerint Magyarország Trencsén vármegyéjéből tilos.

„Mai lapunkhoz mellékeljük Kollerich Pál és Fiai jónévi budapesti sodronyszövet-, fonat-és szitaár gyári cég árjegyzékét, amely ár-jegyzékben felsorolt cikkek közül, mint idény-szeriekre, a t. olvasókörzség figyelmét küllö-nösen a drótkötevények hívjuk fel. Az említett-cég a bekövetendő telek pontos méreteinek közlése vagy egy kis vázlatra beküldése eseten készséggel adn tudokoztató felvilágosítást és díjmentesen szolgát részletes köllégvetéssel“.

NYILTTÉR.*)

Szuperfoszfátot,

kénsvavas-kálit, kénsvavas-ammont,

Kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,

Kainitot,

40%-OS kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféleket ellismert kűtűnő minőségben legelőssőbban szállít

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsva és vegyi ipar rész-vénytársaság
BUDAPEST,

V. ker., Fűrdő-utca 8. szám.

*) Az e rovat alatt köllötékért nem vállal fe-lő-ségöt a szerkesztőség.

1899. évi forgalom: 26,480 bdt.

Felhívjuk
a t. cz. gazdakörzség
figyelmét

a budapesti gyapj-aukeziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban,

julius és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felkűdött és Gyapjárverés-vétel vállalat Budapest, Dunaparti-hérszállványdar* címzett gyapjúküldé-mények a M. Á. V. Összes vagyonban tetemes díjkezesményben, valamint ingyen raktközösben részesülnek.

Bejelentésök elfogad és mindenemű fel-világosítással szolgál:

Gyapjárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V. Erzsébet-út 13.

Megjelent az Országos Magyar Gazda-sági Egyesület* kiadásában Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek“ szerkesztősege által kitűntetett pályamű. Kűt tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai beltörzsi uradalom üzleti ágának jóvedelmességére és az egyes üzleti ágak viszonyaira vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portóménes megkűldéssel: 55 krajczár. Megrendelésre a kiadóhivatalba intézendők.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár 1901-re.

A „Köztelek Zsebnaptár“ azon hetedik évfolyam régi köntésében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt teljesen megkűlözhető tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek“ előfizető részére bérmentes küldéssel együtt

== 3 korona 50 állér. ==

Megrendelhető

a „Köztelek“ kiadóhivatalában,

Budapest,

IX., Üllői-út 25. (Köztelek).

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket **27 év óta**

Mauthner Odön

csász. és kir. udvari magkeserűkedőse
VII., Rottsbiller-utca 33. sz.
Budapestben, VI., Andrássy-út 23. sz.
szállít.

Gazdaközönség **figyelmébe!**

Legujabb és legjobb

szabad. „HYDRA” vetőgéptölcsér

hajlékony acérotlomból, mely véget jelenti a vetőgéptölcsereknél eddig előfordult költségtelenségnek.

Szakértők véleménye szerint a legelőzszerűbb és legtartósabb tölcésér.

Hajlékony mint a gumu, ruganyosabb mint bármely más vetőgéptölcsér. Saha sem török vagy azad és ottelőd minden elgömbösk. — A tomló fala teljesen zárt lóvén, a vetőmag csak a rendelkezési helyére juthat.

Ezen tölcésrekkél felszerelt vetőgépek kaphatók: Nicholson püggár r.-i. nál Budapest, VII., Kúliás Váci-út 5., Kühne E. sr. gyágyárában Monon—Budapest. — Ezenkéül a tölcéserek minden nagyobb műszaki üzletben beszerezhetők.

Nagybani eladás: Pörzheimi fémöntőgyár társ.

Magyarországi vezérképviseletnél FODOR ÖDÖN műszaki íródjában Budapest, VII., Kertész-utca 41.

(1898) **Leírások kívánatra készséggel küldetnek.**

Impertált eredeti

angol kosok

kapcsolat: **PICK OSWALD** nál **BUDAPEST,** **VI., Kölcz-Károspan-ut 1. sz.**

A baromfi felneveléséhez

sem létezik jobb tápszer, mint **Fettinger husrostos** **csirke-élesztőjele.** **Uj zsem** **szőlőmagot** **szőlő, kénál és** **libái felneveléséhez** **használna.** **Az ezek fejlődésén** **szertül személy gazdálkó minden** **száz a állaponyra** **létező min** **évesreket** **száz fny** **használna!**

Fettinger husrostos baromfiéledele,

az elismert legjobb és legfejlettebb tápszer **tojásny** **kok, kacsák és ludak** **sz** **szőlőmagot** **szőlő, kénál és** **libái felneveléséhez** **használna.** **Az ezek fejlődésén** **szertül személy gazdálkó minden** **száz a állaponyra** **létező min** **évesreket** **száz fny** **használna!**

Fettinger és Társa **Állatorvosi** **gyára** **Bécs** **IV.** **Währinger-Platz** **sz** **szőlőmagot** **szőlő, kénál és** **libái felneveléséhez** **használna.** **Az ezek fejlődésén** **szertül személy gazdálkó minden** **száz a állaponyra** **létező min** **évesreket** **száz fny** **használna!**

Tölgymakk

nemkülönbön mindenféle **erdészeti** **fa cserje és gyümölcsösmagot** **3500** **ajánl a**

Magy. magpergető-gyár

Faragó Béla Zala-Egerszeg;

minden kiállításon kítüntetve, leg-
utóbb

Párisban ezüst éremmel.

Árjegyzék bérmentve.

Ideg és borbetegeéseket

gyökeresen gyógyít számos évi kórházi működése alatt nyert gazdag tapasztalat alapján

med. univ.

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista.

Meglepe eredményességű Állapotoknál.

Rendelés 9-3-ig; este 6-8-ig.

BUDAPESTEN,

VII. ker., Erzsébet-körut 12. szám.

Levelekre díjtalanul válasz, kívánatra gyógyszerék.

Földbirtokosok, **gazdák és raktár-** **vállalatok stb. figyelmébe**

Austria-Magyarországon általam bevezetett mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsonzó intézmény

a.Ánl igen csekély költségnél mellett 96 mtr. és 48 mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezel termékek és vasuti wagonok betakaróházhoz, továbbá 12 mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat,** mialtal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríthatik. Ugyanis

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanis legelőcsöbban szereshetők be uj és használt

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélkül** egy darabból szöve csímvat ponyvák 16 korona, továbbá uj és használt

zsákok minden nemben, gabona, faszn, lizid és korpás zsákok stb.

Legelőcsöb beszerzési forrás.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utca 12.

TELEFON. **Sürgöny-cím: Nagel Adolf, Budapest**

35-92.

BECK és GERGELY

BUDAPEST,

V. ker., Váci-út 12.

Benzindocomobilok

Benzinmotorok

Gőzekek

Ruston Proctor Co. CSÉPLŐGÉPEL.

Vészen átment másfél éves

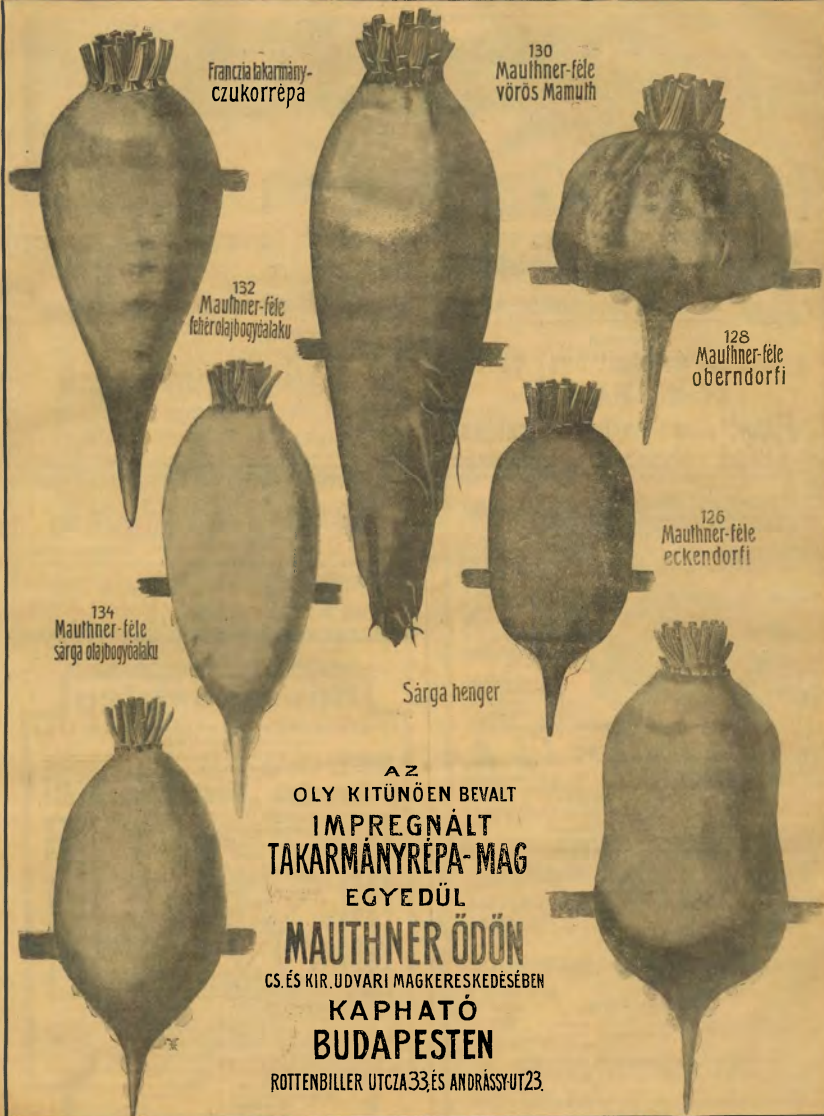
tenyészkának

kapthatók

Kornstein testvérek-nél

Nagy-Szalonta, (Pata-pusztá).

919

AZ
 OLY KITÜNÖEN BEVALT
 IMPREGNÁLT
 TAKARMÁNYRÉPA- MAG
 EGYEDÜL

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSÉBEN

**KAPHATÓ
 BUDAPESTEN**

ROTTENBILLER UTCZA 33. ÉS ANDRÁSSY UT. 23.

A

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt Pfanhauser A.

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

Mindenemű tejjárási eszköz
és gépet szállít, tejjárási telepeket
és tejjárási berendezéseket rendez be az

Cernovsky & Co.

mezőgazdasági gépgyára

BÖMISCH BROD bei PRAG.

Ausztria-Magyarország legnagyobb talajművelési gépek gyára.

Ajánlja általában jónak elismert és bevált gazdasági gépeit és eszközeit kívül a tavaszi időnyre a következőket:

1. Répa kapa, egy soros „Cernovsky szabadsalma” eddig több mint 30,000 db használatban, valamennyi répatermelő országban.

2. Úgyazaz combos répa soros répa művelőgépre, minden vetőgépre alkalmazható és minden talajra alkalmas, emellett nagy emelői erő megakarítás.

3. Kukorica kultivátor, igen könnyen alkalmazható bergonya, szőlő és komló kertekben.

4. Chifalátrom szőrő,

2, 4, 5 és 8-soros.

5. Legújabb kilenc-soros kultivátor, Mod. 1900., egészen kovácsolt vasból és acélból, a tavaszi vetésnél pótolhatatlan és nélkülözhetetlen.

Magyarországi vezérképvisező: Neubauer Sándor, Győr.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körút 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviseelője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomaslak), ● ●
„Martellin” dohánytrágyát, Kalmitot.

— A műtrágyák beltartalmáért szavatolok. —

Legújabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek a legolcsóbb árán.

— Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

SZIVATTYUK

minden neme, bári, nyilvános, mezőgazdasági és iparcsőlokra.

Legjobb gummi- és kender tömlők. Mindenféle csővek.

Arjegyzőkék **W. GARVENS, Wien.** I. Walksztrasse 14. m. ingyen és bérmentve.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű kőzetes, szandok és hídmentőgek, kőhál és vasból, kerékházasok, lökéskedési, gyári, mezőgazdasági és kerti eszközök. Emberrőltek, mérlegek házi használatra, baromfi- és Commandó-társaság szivattyú- és mérleggyárai.

I. Walksztrasse 14. m. Schwarzschild-gépezés 6.

Legjobb, legegyszerűbb lőgereblye

kiválóan alkalmas, szára, lőhere és gabona riszére 22—26 acéffogal, 2 1/2—2 3/4 mt. nyomóválsággal.

Szénaforgató,

egyszerű acélszélő és csúszkával, igen könnyű járása.

Aratógépek és kőzetes mérlegek.

legújabb szerkezetű. Ajánl mint különlegességet a legolcsóbb árakon

JULIUS CAROW gazd. gépgyára
PRAG-BUENNA.

Katalógus, prospectus ingyen bérmentve.

Lucernát, lóherét, répa-magot, fűmagvakat

minden célra és minden egyéb

vetőmagot

3 legújatnyosabb árán és szavatolt jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi árán, készpénzesítés mellett vásárolók lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kerek minőségű szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgönyozim: „CERES” Budapest.

Telefon.

Arjegyzőkkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálnak.

AJÁNLÓK:

GÉPOLAJÁT,

a m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű szavataltott ropcsolajajat, stb.

dísznóvir, szalonlót és szalonlótól lerázott sót.

Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolav, karbolpor, creolin, zöldgázler stb. régalék karbololeumot, keszertőt csudaosí stb.

készpénzesítés mellett vásárolók lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kerek minőségű szives ajánlatokat.

Kocsikenőcsőt, Petroleumot,

Szárkakat, takaró- és szekérpönyókat, kártyafestékeket, fedőlakat,

MŰTRÁGYÁT

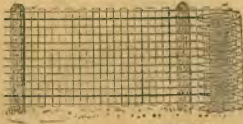
Olvas szaponlót tiszta vastag gyökerekből készíve.

Mindenkor a legmagasabb napi árán, készpénzesítés mellett vásárolók lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kerek minőségű szives ajánlatokat.

HAIDEKER SÁNDOR

'sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
Budapest, VIII. kerület, Üllői-ut 48-ik szám.

(Magyar szabványos számú H448.)

"Hungária" szabadalmazott sodronyfonatát, mely különösen fácszánosok bekerítésére igen alkalmas, a mennyiben borganoyozott (rozsdamentes) sodronyból készilve, lyukbősege csak 5 centiméter, ára pedig négy-szög méterenkint csak 50 fillér. A sodronyfonat hossz-szájai (két huzalból) csavarva lévén, a kerítés nagy ellenálló képességgel bír.

Számos elismerő-levél áll rendelkezésre.

Továbbá ajánlja:

tüskés sodronykerítését.

Elismert kitűnő és olcsó kerítési anyag.

Tetszés szerinti mennyiségben azonnal szállítható.

Gyárt és szállít:

mindenféle kézi- és gépsodronyfonatokat, valamint sima sodronyokat erdők, vadaskertek, szőlők, gazdasági telkek, legelők stb. bekerítésére.

Továbbá ajánlja:

Gabona-osztályozó-bengereit (Sorti-tyűlender): régi hengereknek új sodronyköpennyel való ellátását. Ökör-szaj-kosarakat, rostabetéteket szelőlő-rostákla, herefejtőkhöz való aczélsodronyszöveteket, tejszűrő-szöveteket, zöldre festett szunyog- és légyhaló szöveteket, kavics- és porond-rostákat, trágya- és takarmány-kosarakat, székfogókat, macska-ablak-rostályokat stb.

Olcsó, gyors és pontos kiszolgálás!

Aránygyárak, költségvetések, minták stb. ingyen és bérmentve!

6 $\frac{1}{2}$ % jövedelem alapján

eladó uradalom

közel vasúthoz, közepette Budapest, Bécs és Grácznak. Egyenlő távolságban Győr és Szombathelyhez. Prima talaj, erdő, nagy és kisvad. Ár 500.000 frt. Fizetés kedvező. Ajánlat „Rente 6 $\frac{1}{2}$ %” alatt e lap kiadóhivatalába. 3707

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)
kapnató kiadóhivatalunkban.

AVENARIUS

CARBOLINEUM

(SZABADALOM)

25 év óta a leghatásosabb fatelítőszer.

AVENARIUS R., CARBOLINEUMGYÁRA
AMSTETTEN-ben.

CELLERIN HENRIK WIEN, VI. Matzleinsdorferstrasse 3.

Ch. de kir. klm.
Magyar-magyarországi
székhelyi

VISZIVATYU-GÉPEK

Ch. de kir.
Magyar-magyarországi
székhelyi

Teljes vizellátás és vízvezetési munkák készítése.

Előnyei:

Engedély nem
szükséges.

Mindenütt felállítható.

Tűzész mint bármely
közösséges kályhánál.

Vezetéséhez és
kezeléséhez nem kell
tanult gépész. Bárki
is kezelheti.

Előnyei:

Rendkívül egyszerű
szerkezet és szolid
kivétel.

Nincsenek szelvény, rugó,
emelőlyi, excenterai sem
más érzékeny részei.

A tüzelő, illetve működ-
tető anyag

köszén, koaksz,
faszén, kukoricoza-
csutka stb.

Alkalmazható:

Legelősebb, legkényelmesebb és legbiztonságosabb vizellátás
székhelyi, vidéki, erdőgazdálkodás, vízvezetési munkák, víznyelés, víznyelés, víznyelés,
székhelyi, vidéki, erdőgazdálkodás, vízvezetési munkák, víznyelés, víznyelés, víznyelés,
székhelyi, vidéki, erdőgazdálkodás, vízvezetési munkák, víznyelés, víznyelés, víznyelés.

***** Uszom költség 10 franknál 1-3 koronára. *****

Felső részletek: gépek és szerelvények Magyar-magyarországi körzetben 400 db-ig van
használati díj. A gépek és szerelvények részletei a katalógusban találhatók.

Mindenemű tornaszereket

és legjobb minőségű

gazdasági kötélneműeket,

ajánl a

BLEIER és WEISZ,

kötélgyártó cég Budapest.

Rakár és iroda: KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.

Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábórlők, ruhaszárító kötélek,**

halhálók,

készítők stb. továbbá gaz-
dasági eszközök u. m.: **istráng,
kötőfék, rudaló gabona-
szűkítők, vízhatlan porvak-
ító és tűzi vedrek, kender-
tömők, hevederek, kender-
kőcs stb.** a legújításokkal eredeti
gyártásban

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek.

Megyei árgyakat közzétesz a katalógusban.

Magv. kir. államvasutak.
5872/901. szám.

Pályázati hírdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak céljaira az 1901. és 1902. évi évenként szükséges mintegy 1850 m³ teliellen hőkifakozéka és mintegy 267.000 mtr. = 216 m³ hengercső szállítást biztosítani kívánván, ezenél nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes módokat magában foglaló „ajánlati felhívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamrárnál, az országos iparügyosztalnál, s a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatóságánál, valamint a magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség-nél megtekinthető és a magy. kir. Államvasutak anyag és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 78. sz. II. em. 44. ajtó) az ajánlati feltételre szolgáló felirattal együtt kapható.

A pályázati feltételek tárgyhoz részelt képező általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomatványtárházánál szereshetők meg.

A szabályszöveget kiadott nyomatványtárházánál, valamint a magy. kir. államvasutak elültöltő ajánlati levezetőség és a birtokok ezen felirattal: Ajánlat 5872/901. számhoz” elváltva legelősebb folyó évi április hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beérkezők. Úgyanezen időpontig átadandók ugyan-ott a kötelező minőségi minták is.

Bánátpénz gyantán az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami létételeire alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kiadott határidő megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főigazgatóságánál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módokat betartással melletti feltételek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az alárít bánátpénz nem tételt, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1901. március. A magy. kir. államvasutak igazgatóság.

Haszonbérbeadás.

Szolnok-Doboka megyében két város között, a vasúti állomáshoz félórnyira fekvő egy

1200 hold tagosított birtok,

első minőségű szántó, kaszáló, rét és legelőből, (marcha, juhtenyésztésre felelő alkalmas) valamint dióanyag termelésre kitűnő talajból, sokútt használatból, szőlő, kőbánya, erdőrezetből, gyümölcsösből, lakóház, gazdasági s egyéb épületekből, majortelephől álló nri birtok, halászási és vadászati joggal 1901. november hó 10-től kezdve

több évre haszonbérbe adatik.

Érdeklődőknek felvilágosítást ad **Dr. Dömötör László ügyvéd, Budapest, VIII., Üllői-ut 16. a.**

3718

MAKÁRÉV ELSŐ LEGNYITÁS ÉS LEGJÓBB MINŐTŐ ÓRAZÁRÓ

BRAUSETTER JÁNOS

SZÉKESZEN
13. ÉS 14. KÖZ. KÖZLÖDÖS SZÉK.
KRONOMETER ÉS MŰÓRÁS
MELTÁLLÁSOK A REMÓVÓR
MAGYARORSZÁGON STB. STB.

ÓRAK ÉSZKÉREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPÉNZERT VALAMINT
RÉSZLETFIZETESRE

JAVÍTÁSOK ÉS VÍZJÁRÁS MELLÉTT.

MAKÁRÉV ELSŐ LEGNYITÁS ÉS LEGJÓBB MINŐTŐ ÓRAZÁRÓ

Budapesti Központi Tejszarnok Szövetkezet.

Meghívó

a Budapesti Központi Tejszarnok Szövetkezet
rendkívüli közgyűlésére,

mely
1901. évi április hó 11-én délelőtt 10 órakor

Budapesten, a vármegyeház termében fog megtar-
tatni.

Tárgysorozat:

1. Az alapszabályok módosítása.
2. Az előterjesztett ügyrend tárgyalása és meg-
állapítása.
3. Felhatalmazás az igazgatóság részére a tele-
pen tervezett átalakításokhoz és az erre szükséges
összegnek, kölcsön úján leendő beszerzéséhez.

Az igazgatóság.

3713

Egyetemes és mélyművelő-ekék

acél gerendélyek, állítható szarvakal, pánccslemezekkel, acéllöntvény-csemeték.

Többvasu ekék, Finom, szántó-, csukló- és rét-boronak,

Háromtagu- és egytagu hengerek,

Szab. egyetemes-sorvetőgépek, Umrath és Tarsa Budapest,

V. Váci-kört 60. szám.

Üzemeltetéseket 12 lőerőig — Ipari mozgók 100 lőerőig.

Gazdák figyelme! Készüljétek fel!

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...
... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Bauer B. Gyula

Budapest, VIII., Kerepesi-út 73. szám. Minden feltöltéstől ajándékosan.

erdei fényő-csemete,

ergenteulli spárgayókér

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Bimi vándorlógép és mezőgazdasági részvetőberendezésed, Nyrhátorban. 3725

Láheremagot,

csuszász (jeruzsálemi) árpát, egyéb gazdászati magot legmagasabb áron értékesít...

WOLF SOMA

mag-, gabona és termény-gyűjtemény Budapest, VII., Kerepesi-út 10.

Páris: Grand Prix.

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Magyarországi vállalatok

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Spárgayókér,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Fladó spárgayókér,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Akakcz, jegenyenyár, gyök. pasattutti

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Olasz Rízling szőlővessző eladó

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Liptay Jenő-nél

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Erdei csemeték,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Pecz Armin

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Most jelen meg

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Hansen Chr.-féle

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

sajtojtó

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

PICH BERTÁ-nál

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Fairbanks

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Teleki Arvéd

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Elsőrendű nemesi

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Stephán Nándor

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Almafa

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

99% tisztá,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

96% csutraképes

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

lóherét

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

90% tisztá,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

96% csutraképes

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

lóherét

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

90% tisztá,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

96% csutraképes

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

lóherét

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

90% tisztá,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

96% csutraképes

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

lóherét

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Tiszavértes megyei

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

legzardasagi

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Zsebnaptár

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Szerkesztő és kiadó

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

3 kor. 30 fill.

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Boltí árú 4 korona.

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Megrendelhető a kiadói

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Az utolsó években

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Vauriac-

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

répamagot

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

szállítom

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

eredeti importált

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

32 1/2 koronával

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

50 kilonként.

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Magyar kincsek

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Legjobb fűmagnak

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

erőrti kertmagnak

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Radwaner

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Rónai

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

3 drb Marhaméreg

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

4 drb Hidméreg

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Becserélek

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

DÉNES MANÓ

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

BUDAPEST,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

mezőgazdasági

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

mezőrendésről

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Magyar kincsek

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

60%-al olcsóbb

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Burján Vilmos veje,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Hidmértégeket,

... a földművelésnek a legfontosabb eszköze...
... a mezőgazdaságban a legfontosabb eszköz...

Előzetes... 1000

KIS HIRDETÉSEK

Cik megfogása és szaktudomány... 1000

Csak egy levelekre válaszolunk, melyekkel valószínűleg levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÜNTENDŐ ALIAS

Gazdasági... 1000

A Röhögésről

Amennyiben... 1000

Számtartó

Amennyiben... 1000

Számtartói

Amennyiben... 1000

Gazdasági állást

Amennyiben... 1000

Okli gazdaszt.

Amennyiben... 1000

Állás keres

Amennyiben... 1000

Könyvtári igazg.

Amennyiben... 1000

Számtartó

Amennyiben... 1000

Tehetség gazdának.

Amennyiben... 1000

Állás keresők.

Amennyiben... 1000

Számtartó

Amennyiben... 1000

Okleveles

Amennyiben... 1000

Negédi állást

Amennyiben... 1000

Külföldi munketés.

Amennyiben... 1000

Gazdaszt.

Amennyiben... 1000

Érettségizet

Amennyiben... 1000

Értesítés

Amennyiben... 1000

Közéleti

Amennyiben... 1000

Közéleti

Amennyiben... 1000

Házvezető

Amennyiben... 1000

Állatok.

Amennyiben... 1000

Állat

Amennyiben... 1000

Földművelés

Amennyiben... 1000

Magyar-Óvári

Amennyiben... 1000

Számla

Amennyiben... 1000

Vöröstarka tinó és üsző

legjobb, 1-2 esztelg 3 évesek és pedig hízási... 1000

Brachfeld Lajos

Amennyiben... 1000

legcs. szép, világosbőrű vöröstarka... 1000

növendék ökor és ösző borjak

Amennyiben... 1000

Kis- és Spitzter Kis-Czelli kerekdők.

Amennyiben... 1000

Lovag Biedermann

Amennyiben... 1000

Eredeti Rambouillet kosok

Amennyiben... 1000

Hanna vetőárpa

Amennyiben... 1000

Telek Arvéd

Amennyiben... 1000

Árnyéki

Amennyiben... 1000

Két gazdasági

Amennyiben... 1000

Mészgazdaságom

Amennyiben... 1000

Állás keresők.

Amennyiben... 1000

A nagyeltősző

Amennyiben... 1000

Tápasztai

Amennyiben... 1000

Gépezőkör

Amennyiben... 1000

Gazdasági

Amennyiben... 1000

Símmontáli

Amennyiben... 1000

Csik Testvérek

Amennyiben... 1000

Kis-Czelli kerekdők.

Amennyiben... 1000

Kis-Czelli kerekdők.

Amennyiben... 1000

Nagyeltősző

Amennyiben... 1000

15 drb 3 éves magyar bika

Amennyiben... 1000

van eladásra felajánlva.

Amennyiben... 1000

Urak, föntözteség.

Amennyiben... 1000

Zsások

Amennyiben... 1000

Ponyvak

Amennyiben... 1000

tejsók

Amennyiben... 1000

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET és GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 43-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** 1901. évi díjazottak között.

Irodá, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület útjának hivatalánál (Budapest Köztelek).

nagyban wagon-rakományként az Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsáokban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságra rendeltetési állomások szerint 130—140 frt közötti váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt. A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületük pénztárhoz beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyára
BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz.
Üllői-út mellett.

Ajánlja jól felismeri mihelyt mindennemű, **gőzcseplőkészletek** javítására.

RAKTÁRON TART: mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, kékekét, morzsológát, areszkavágókat. 3541.

Járgányos- és tisztító cseplőkészleteket, Raktáron tart: kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az Elő Magyar. Gazd. gépgyárban készült új gőzcseplőgarutárakat. Cserézületek kútfélek. — Nérszállított árak, kedve-3 fizetési feltételek.

A Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság Szegeden ajánl arató gépekhez való ismert kitűnő minőségű

manila kévekötfonalat

valamint egy külön előírással a csélnak éppoly jól megfelelően előállított, több nagy uradalomban kipróbált

kévekötfonalat magyar kenderből

minden aratógép szerkezetek megfelelő pombolyagban, Ugyanott gazdasági kötélárak és valódi kenderzsákok jutányos árban kaphatók.

o Lásd a "KÖZTELEK" 8. számában megfelelő hirdetésem. o

Michl István

immunis homok és ojtványtelepei közp. kezeléségnél

TATA-TÓVÁROSON ELADÓ:

őszí veremelési amerikai—európai,

1 millió 2 éves gyökeres és 3 millió sima vessző valamint korlátolt mennyiségű fásajtvány.

== Ez idő szerint 820 faj mivelés alatt. ==

A telep Bécs, Budapest, Prága, Szeged és Parisban elsőrendű érmeikkel lett kitüntetve. 5443

o Több száz elismoró levél tanusodik pontos, telkiismeretes kiszolgálásról. o

Szegedi Zsákok.

Gabonazsákokat nyers és vimentesen teletett ponyvákot, KÖTÉLNEMŰEKET, az elismert legjobb minőségben szállít a Magyar Vitorlavászon- és Kendergyár

Salsmann és Társa.
Központi megrendelő irodája Budapest, V., Nador-utca 20. sz.

MCCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicago-i aratógépgyár.)

Kévekötfonalató „Daisy” marokrakó aratógép
Fűkaszalógép
Köszöriükészülék
Kévekötfonalató gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékreszek óriási raktárak.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató
Budapest, V., Váci-ut 30.

